

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kemikaalilain
sekä rikoslain 44 luvun 1 §:n ja 48 luvun 1 §:n muuttami-
sesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kemikaalilakia siltä osin kuin se on välttämättömyyden vuoksi muutettava kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista (Classification, Labelling and Packaging) koskevan Euroopan yhteisön niin sanotun CLP-asetuksen takia.

Kemikaalilaissa säädettäisiin CLP-asetuksen mukaisen kansallisen neuvontapalvelun järjestämisestä, CLP-asetuksen toimivaltaisista viranomaisista, asetuksen noudattamista valvovista viranomaisista ja näiden tehtävistä sekä asetuksen velvoitteiden rikkomisesta

seuraavista rangaistuksista. Lisäksi CLP-asetus lisättäisiin kemikaalilain soveltamisalaan ja lakiin lisättäisiin asetuksenantovaltuus CLP-asetuksen noudattamista koskeville, maanpuolustuksen kannalta välttämättömille poikkeukselle.

CLP-asetuksen johdosta esitetään muutettavaksi myös rikoslain terveysrikosta ja ympäristön turmelemista koskevia säännöksiä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto.....	3
2. Nykytila.....	4
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
Valvonta (kemikaalilain 5—7 §).....	6
Tietojen toimittaminen kemikaalista (kemikaalilain 48 a §).....	7
2.2. Esityksen keskeiset ehdotukset.....	7
Valvonta.....	7
Neuvontapalvelu ja toimivaltaiset viranomaiset.....	7
Rangaistukset.....	7
Maanpuolustuspoikkeus.....	7
3. Esityksen vaikutukset.....	8
3.1. Taloudelliset vaikutukset.....	8
3.1.1. Julkistaloudelliset vaikutukset.....	8
3.2. Yritysvaikutukset.....	9
3.3. Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	10
3.4. Ympäristö- ja terveysvaikutukset.....	11
4. Asian valmistelu.....	12
4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	15
1. Lakiehdotusten perustelut.....	15
1.1. Kemikaalilaki.....	15
1.2. Rikoslaki.....	19
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	20
3. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset.....	21
4. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	21
LAKIEHDOTUKSET	23
Laki kemikaalilain muuttamisesta.....	23
Laki rikoslain 44 luvun 1 §:n ja 48 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	28
LIITE	30
RINNAKKAISTEKSTIT	30
Laki kemikaalilain muuttamisesta.....	30
Laki rikoslain 44 luvun 1 §:n ja 48 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	39

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008, jäljempänä *CLP-asetus*, on Euroopan unionin jäsenmaita sitova uusi kemikaaleja koskeva säädös, joka on hyväksytty 16 päivänä joulukuuta 2008. CLP-lyhenne tarkoittaa kemikaalien luokitusta (Classification), merkintöjä (Labelling) ja pakkaamista (Packaging). CLP-asetuksen tavoitteena on varmistaa ihmisten terveyden ja ympäristön suojelun korkea taso sekä varmistaa aineiden, seosten ja eräiden asetuksen mukaisesti luokiteltavien, merkittävien ja pakattavien esineiden vapaa liikkuvuus. Näihin tavoitteisiin pyritään yhdenmukaistamalla kriteerit, joiden perusteella valmistajan, maahantuojan, esineen tuottajan tai jatkokäyttäjän on luokiteltava aine tai seos vaaralliseksi sekä säännöt, joiden mukaisesti kemikaalin toimittajan on merkittävä ja pakattava vaaralliseksi luokiteltu aine tai seos.

CLP-asetuksella säädetään myös aineiden EU-tasolla yhdenmukaistettujen luokitusten ja merkintöjen luettelosta sekä aineiden valmistajien ja maahantuojien velvollisuudesta ilmoittaa aineiden luokituksista Euroopan kemikaalivirastolle. Eduskunnalle on tiedotettu CLP-asetuksesta U-kirjeellä 24/2007 vp 6 päivänä syyskuuta 2007 sekä U-jatkokirjelmällä 26 päivänä toukokuuta 2008.

CLP-asetus perustuu YK:n alaisuudessa maailmanlaajuisesti hyväksytyyn kemikaalien luokitus- ja merkintäjärjestelmään, niin sanottuun GHS-järjestelmään (Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals). YK-järjestelmän tavoitteena on, että kemikaalien luokituksessa ja merkinnöissä käytettäisiin samoja perusteita kaikkialla maailmassa ja että luokitus yhdenmukaistettaisiin myös kemikaalien kuljetusmääräysten sekä myyntiä ja käyttöä koskevien määräysten välillä. Tämä lisää kemi-

kaaliturvallisuutta sekä edistää kansainvälistä kauppaa.

CLP-asetuksesta on aiemmin käytetty myös termiä GHS-asetus.

CLP-asetus on suoraan EU:n jäsenmaissa sovellettavaa oikeutta. Asetus julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 31 päivänä joulukuuta 2008 ja se on tullut voimaan kahdenkymmenentenä päivänä julkaisemisesta eli 20 päivänä tammikuuta 2009. Asetuksen osastoille I ja V—VII ei ole asetuksessa annettu siirtymäaikaa. Siten yleisiä seikkoja, aineiden luokituksen ja merkintöjen yhdenmukaistamista sekä luokitusten ja merkintöjen luetteloa, toimivaltaisia viranomaisia ja toimeenpanon valvontaa sekä yhteisiä säännöksiä ja loppusäännöksiä koskevia säännöksiä sovelletaan periaatteessa heti asetuksen tultua voimaan 20 päivästä tammikuuta 2009. CLP-asetuksen osastoja II—IV sovelletaan *aineiden* luokitukseen, merkintöihin ja pakkaamiseen 1 päivästä joulukuuta 2010 ja *seosten* luokitukseen, merkintöihin ja pakkaamiseen 1 päivästä kesäkuuta 2015. Näihin päivämääriin asti toiminnanharjoittajien on mahdollista soveltaa nykyistä kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevaa kemikaalilain nojalla annettua lainsäädäntöä, tai vaihtoehtoisesti CLP-asetusta jo ennen siirtymäaikojen päättymistä.

CLP-asetuksen siirtymäaikana 20 päivästä tammikuuta 2009 aina 1 päivään kesäkuuta 2015 asti käytössä on siten kaksi osin erilaista, rinnakkaista kemikaalien luokitus-, merkintä- ja pakkaamisjärjestelmää. Yritys voi siirtymäaikojen puitteissa itse valita, noudattaako se nykyistä lainsäädäntöä vaiko uutta CLP-asetusta. Tämän takia nykyinen, CLP-asetuksen kanssa rinnakkainen kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskeva lainsäädäntö on jätettävä voimaan CLP-asetuksen siirtymäaikojen loppuun asti.

Tällä esityksellä ehdotetaan säädettäväksi niistä toimenpiteistä, joilla täytäntöönpannaan CLP-asetuksessa jäsenvaltiolle asetettuja velvoitteita. Tällaisia velvoitteita ovat CLP-asetuksen valvontaviranomaisista, toimivaltaisista viranomaisista, kansallisesta

neuvontapalvelusta ja rangaistuksista säättäminen. Lisäksi kemikaalilain nykyisten luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien velvoitteiden rikkominen säädettäisiin rangaistavaksi. Rikoslain terveystarkastuksesta ja ympäristön turmelemista koskeviin säännöksiin esitetään lisättäväksi viittaus CLP-asetukseen. Esitettävä muutos koskisi mahdollisia rangaistusseuraamuksia tämän lain sekä CLP-asetuksen velvoitteiden rikkomisesta.

CLP-asetuksen lisäksi EU:ssa on tullut 1 päivänä kesäkuuta 2007 voimaan kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1907/2006, jäljempänä *REACH-asetus*. Nämä kaksi EY-asetusta, REACH ja CLP, muuttavat lähes kokonaan EU:n ja siten myös Suomen kemikaalilainsäädännön. EU:ssa on lisäksi valmisteilla biosidituotteiden markkinoille saattamisesta 16 päivänä helmikuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/8/EY, jäljempänä *biosididirektiivi*, korvaaminen uudella EY-asetuksella. Kemikaalilaissa säädetään nykyisin biosididirektiivin täytäntöönpanosta.

Kemikaalilaki on annettu vuonna 1989 ja siihen on ennen tätä esitystä tehty 32 muutosta. Laki on myöhemmin tarpeen uudistaa kokonaan. Kokonaisuudistus olisi tarkoituksenmukaista ajoittaa siten, että siinä voidaan huomioida kokonaan uudistuneen EY-lainsäädännön vaikutukset. Myös kemikaalivalvonnan organisaatioiden osalta tilanne muuttuu aluehallinnon uudistuksen ja mahdollisen kansallisen kemikaaliviraston perustamisen myötä. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelmaan on vuodelle 2009 kirjattu kemikaalilain kokonaisuudistuksen valmistelua koskevan suunnitelman tekeminen. Kokonaisuudistuksessa tullaan huomioidaan myös kemikaalilain uudistamisen

muut, esimerkiksi perustuslaista aiheutuvat muutostarpeet. Tässä esityksessä ehdotettujen muutosten sisällyttäminen kemikaalilakiin on kuitenkin tarpeellista jo ennen kokonaisuudistusta, jotta Suomessa olisi säädetty CLP-asetuksen valvontaviranomaisista, asetuksen rikkomisesta seuraavista rangaistuksista, kansallisesta neuvontapalvelusta, kansallisista toimivaltaisista viranomaisista sekä muista CLP-asetuksella jäsenvaltiolle säädettyistä tehtävistä.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

EY:ssä kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevat direktiivit ovat:

- vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi 67/548/ETY, jäljempänä *ainedirektiivi*
- vaarallisten valmisteiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/45/EY, jäljempänä *seosdirektiivi*.

Yllämainituissa aine- ja seosdirektiiveissä säädetään kemiallisten aineiden (ainedirektiivi) ja aineista koostuvien valmisteiden (seosdirektiivi) luokituksesta vaaralliseksi sekä vaarallisten kemikaalien pakkaamisesta ja merkinnöistä. Direktiiveissä säädetään muun muassa niistä ominaisuuksista, kriteereistä ja pitoisuusrajoista, joiden perusteella kemikaali (aine tai seos) luokitellaan vaaralliseksi. Vaarallinen kemikaali voi olla esimerkiksi syttyvä, syövyttävä, erittäin myrkyllinen tai ympäristölle vaarallinen. Direktiiveissä säädetään myös kemikaalipakkauksiin kiinnitettävään varoitusetikettiin tehtävistä varoitusmerkinnöistä, joilla kuvataan aineen vaaralliset ominaisuudet ja annetaan vaaraa ja turvallisuustoimenpiteitä osoittavia lausekkeita. Näiden perusteella käyttäjä saa tietoa kemikaalin mahdollisesti aiheuttamista riskeistä ja voi suojautua asianmukaisesti. Lisäksi direktiiveissä on annettu kemikaalipakkauksia koskevia säännöksiä muun muassa

siitä, ettei pakkaus saa vuotaa, sen on kestävä kemikaalin vaikutusta, ja pakkaukseen voidaan vaatia lapsiturvallinen suljin tai näkövammaisten vaaratunnus. Seosdirektiivissä on myös määräys kemikaalien toimittajien velvollisuudesta toimittaa viranomaiselle tietoa seoksen sisältämistä vaarallisista aineista. Tietoa voidaan käyttää myrkytysten hoitoon. Ainedirektiivi taas on sisältänyt vaarallisten aineiden yhdenmukaistettujen luokitusten ja merkintöjen luettelon, niin sanotun aineluettelon. Tämä luettelo on kumottu ainedirektiivistä CLP-asetuksella ja siirretty CLP-asetuksen liitteeseen VI. Luettelossa annetaan tietyille vaarallisille aineille EU-tasolla yhdenmukaistetut eli harmonisoidut luokitukset ja merkinnät, joita on noudatettava. Jos aine ei sisälly aineluetteloon, silloin valmistaja, maahantuoja tai jatkokäyttäjä luokittelee aineen itse säädöksiin perustuvien luokituskriteerien avulla.

Aine- ja seosdirektiivi kumotaan CLP-asetuksella 1 päivästä kesäkuuta 2015 lukien. Kyseiset direktiivit on kansallisesti täytäntöön pantu

- kemikaalililla,
- kemikaaliasetuksella (675/1993),
- vaarallisten aineiden luettelosta annetulla sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella (509/2005)
- kemikaalien luokitusperusteista ja merkintöjen tekemisestä annetulla sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella (807/2001)
- kemikaalin päällyksen turvasulkimesta ja näkövammaisille tarkoitettua vaaratunnuksesta annetulla sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella (430/2001) sekä
- kemikaaleja koskevien tietojen toimittamisesta annetulla sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella (553/2008).

CLP-asetuksen siirtymäajan päätyttyä 1 päivänä kesäkuuta 2015 kumotaan myös aine- ja seosdirektiivin täytäntöönpanemiseksi annetut kansalliset säännökset kemikaalilailasta, kemikaaliasetuksesta ja kemikaaleja koskevien tietojen toimittamisesta annetusta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta. Nämä säädökset uudistettaisiin 1 päivään kesäkuuta 2015 mennessä. Vaarallisten aineiden luettelosta annettu sosiaali- ja terveysministeriön asetus, kemikaalien luokitusperus-

teista ja merkintöjen tekemisestä annettu sosiaali- ja terveysministeriön asetus sekä kemikaalin päällyksen turvasulkimesta ja näkövammaisille tarkoitettua vaaratunnuksesta annettu sosiaali- ja terveysministeriön asetus kumotaan kokonaan 1 päivästä kesäkuuta 2015 alkaen, koska näissä säädöksissä ei ole muita kuin aine- ja seosdirektiivin täytäntöönpanemiseksi annettuja säännöksiä. CLP-asetuksessa annettujen siirtymäaikojen (aineille 1 päivään joulukuuta 2010 asti ja seoksille 1 päivää kesäkuuta 2015 asti) aikana toiminnanharjoittaja voi valita, noudattaako hän nykyistä lainsäädäntöä vaiko uutta CLP-asetusta.

Kuitenkin markkinoilla ennen siirtymäaikojen päättymistä jo oleville aineille ja seoksille annetaan CLP-asetuksessa vielä 2 vuoden lisäaika ennen kuin ne on uudelleenmerkittävä ja -pakattava CLP-asetuksen mukaisesti. Siten markkinoilla voi vielä 1 päivään joulukuuta 2012 asti olla nykyisen lainsäädännön mukaisesti merkittyjä ja pakattuja aineita, ja 1 päivään kesäkuuta 2017 asti nykyisen lainsäädännön mukaisesti merkittyjä ja pakattuja seoksia.

Kemikaalilakiin on ennen tätä esitystä tehty 32 muutosta. Muutokset ovat pääsääntöisesti johtuneet muuttuneen EY-lainsäädännön täytäntöönpanosta. Kemikaalilaki on tarpeen uudistaa kokonaan, ja kokonaisuudistuksen valmistelu on tarkoitus aloittaa sosiaali- ja terveysministeriössä syksyllä 2009. Kokonaisuudistuksessa tullaan huomioimaan muuttuneen EY-lainsäädännön vaikutukset ja myös kemikaalilain uudistamisen muut, esimerkiksi perustuslaista aiheutuvat tarpeet. Tässä esityksessä ehdotettujen muutosten sisällyttäminen kemikaalilakiin on kuitenkin tarpeellista jo ennen kokonaisuudistusta, jotta Suomessa olisi säädetty CLP-asetuksen valvontaviranomaisista, asetuksen rikkomisesta seuraavista rangaistuksista, kansallisesta neuvontapalvelusta, kansallisista toimivaltaisista viranomaisista sekä muista CLP-asetuksella jäsenvaltiolle säädettyistä tehtävistä.

CLP-asetuksessa säädetyt luokituskriteerit ja merkintävaatimukset eroavat nykyisen lainsäädännön vaatimuksista. Kemikaalin luokitukseen vaaralliseksi tulee uusia vaara-

luokkia, varoitusmerkkien ulkoasu muuttuu (Kuva 1) ja vaara- ja turvalausekkeiden sanamuoto ja koodit muuttuvat. Lisäksi esimerkiksi termin ”valmiste” (englanniksi preparation) käytöstä siirrytään termin ”seos” (englanniksi mixture) käyttöön. Pakkaamista koskeviin säännöksiin tulee vain vähäisiä muutoksia. Lainsäädännön periaate säilyy kuitenkin samana. Toiminnanharjoittajan vastuulla on arvioida kemikaalin vaaralliset

ominaisuudet ja merkitä sekä pakata kemikaali turvallisesti ja niin, että käyttäjä saa varoitusetiketistä tarpeelliset tiedot kemikaalin vaaraa aiheuttavista ominaisuuksista. Yhdenmukaistettujen luokitusten ja merkintöjen luettelossa mainittujen aineiden luokitus ja merkinnät on jo EU-tasolla säädetty ja niiden osalta toiminnanharjoittajan on käytettävä luettelossa olevia luokituksia ja merkintöjä.

Kuva 1.

• **EU:n nykyiset varoitusmerkit**

• **Uudet varoitusmerkit**

Luokitus- ja merkintätiedot on merkittävä myös kemikaalin käyttöturvallisuustiedotteeseen, josta säädetään REACH-asetuksella. Käyttöturvallisuustiedotteeseen on merkittävä aineen, seoksen ja sen aineosien luokitus nykyisen lainsäädännön mukaisesti aina seosten siirtymäajan 1 päivänä kesäkuuta 2015 loppuun saakka. Jos CLP-asetusta soveltaa ennen siirtymäaikojen päättymistä, silloin myös CLP-asetuksen mukainen luokitus on merkittävä käyttöturvallisuustiedotteeseen. Varoitusetikettiin tehdään kuitenkin vain yhden lainsäädännön mukaiset merkinnät.

Valvonta (kemikaalilain 5—7 §)

Kemikaalilain nojalla luokitusta, merkintö-

jä ja pakkaamista koskevan lainsäädännön noudattamista valvovat Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, jäljempänä *Valvira* (31 päivään joulukuuta 2008 saakka Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus, jäljempänä *STTV*) ja Suomen ympäristökeskus, jäljempänä *SYKE* (5 §; valmistettavien ja markkinoille saatettavien kemikaalien valvonta), työsuojelupiirin työsuojelutoimisto (6 §; työssä käytettävien ja valmistettavien kemikaalien luokitusta ja merkintöjä koskevien säännösten noudattamisen valvonta) ja kunnan kemikaalivalvontaviranomainen (7 §; markkinoille saatettavien kemikaalien luokitusten, pakkausten ja merkintöjen valvonta lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti).

Nykyisessä laissa ei ole erikseen kirjattu

luokituksen, merkintöjen ja pakkaamisen valvontaa Valviralle ja SYKELLE, vaan toimivalta tulee lain yleisestä valmistettavien ja markkinoille saatettavien kemikaalien valvontavelvoitteesta. Laissa ei myöskään ole kirjattu pakkaamista koskevien säännösten valvontaa työsuojelupiirin työsuojelutoimistolle.

Tietojen toimittaminen kemikaalista (kemikaalilain 48 a §)

Kemikaalilain 48 a §:ssä on täytäntöönpanu seosdirektiivissä oleva velvoite seoksia koskevien tietojen toimittamisesta viranomaiselle myrkytysten hoitoa varten. Pykälässä säädetään kemikaaleja koskevien tietojen toimittamisesta Valviralle. Kyseinen seosdirektiivin säännös korvautuu CLP-asetuksella, joka edellyttää vastaavalla tavalla tietoja vastaanottavan kansallisen viranomaisen nimeämistä.

2.2. Esityksen keskeiset ehdotukset

Valvonta

EY:n CLP-asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta kaikissa EU:n jäsenmaissa. Asetuksen 43 ja 46 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä viranomaiset, jotka vastaavat asetuksessa säädettyjen velvoitteiden toimeenpanon valvonnasta sekä ylläpidettävä valvontajärjestelmää. Kemikaalilakiin esitetään täten lisättäväksi valvontaviranomaisille CLP-asetuksen valvontaan liittyviä tehtäviä. CLP-asetuksen valvonta esitetään säädettäväksi niille kemikaalilain valvontaviranomaisille, jotka valvovat luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevan lainsäädännön noudattamista nykyisin, eli Valviralle ja SYKELLE (5 §), työsuojelupiirin työsuojelutoimistolle (6 §) ja kunnan kemikaalivalvontaviranomaiselle (7 §). Näiden viranomaisten osalta tarkennettaisiin myös nykyisen lainsäädännön velvoitteiden valvontaa. CLP-asetuksen siirtymäaikojen mukaisesti toiminnanharjoittaja voi valita, noudattaako hän nykyistä luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevaa

lainsäädäntöä vai uutta CLP-asetusta.

Neuvontapalvelu ja toimivaltaiset viranomaiset

CLP-asetuksen 43 artiklassa säädetään jäsenvaltioille velvollisuus nimetä toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat yhdenmukaistettua luokitusta ja merkintöjä koskevista ehdotuksista. Eräiden Euroopan yhteisön asetusten toimivaltaisia viranomaisia koskevaan kemikaalilain 8 e §:ään esitetään lisättäväksi CLP-asetuksen toimivaltaisiksi viranomaisiksi Valvira ja SYKE, jotka toimivat myös REACH-asetuksen toimivaltaisina viranomaisina.

CLP-asetuksen 44 artikla edellyttää, että jäsenvaltioiden on perustettava kansallisia neuvontapalveluja antamaan asianosaisille toimijoille neuvontaa asetuksessa säädetyistä tehtävistä ja velvollisuuksista. Neuvontapalvelua koskeva säännös lisättäisiin kemikaalilain REACH-neuvontapalvelua koskevaan 8 b §:n säännökseen siten, että Valvira ja SYKE vastaisivat REACH-neuvontapalvelun lisäksi myös CLP-neuvontapalvelun järjestämisestä.

Rangaistukset

CLP-asetuksen 47 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä asetuksen noudattamatta jättämisen seuraamuksista ja ryhdyttävä toimiin sen varmistamiseksi, että asetusta sovelletaan. Kemikaalilain 52 §:ään esitetään lisättäväksi säännökset niistä CLP-asetuksen artikloista, joiden rikkomisesta voitaisiin tuomita kemikaalirikkomuksesta sakkorangaistukseen. Vastaavat säännökset esitetään lisättäväksi myös nykyisen lainsäädännön mukaisten luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien velvoitteiden rikkomisesta. Lisäksi rikoslain terveysrikosta ja ympäristön turmelemista (luvut 44 ja 48) koskeviin säännöksiin lisättäisiin viittaus CLP-asetukseen.

Maanpuolustuspoikkeus

CLP-asetuksen 1 artiklan 4 kohdan mukaisesti jäsenvaltiot voivat sallia vapautuksia

asetuksen noudattamisesta, jos se on tarpeen maan puolustuksen vuoksi. Kemikaalilain 62 a §:ssä on säädetty asetuksenantovaltuutus, joka koskee REACH-asetuksen noudattamisesta poikkeamista. Vastaava poikkeusmahdollisuus esitetään lisättäväksi kemikaalilakiin myös CLP-asetuksen osalta.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

3.1.1. Julkistaloudelliset vaikutukset

Merkittäviä julkistaloudellisia vaikutuksia aiheutuu CLP-asetuksen neuvontapalvelun ja toimivaltaisten viranomaisten tehtävien järjestämisestä Valvirassa ja SYKE:ssä. Suomea sitovat EY:n REACH- ja CLP-asetusten säännökset, joiden perusteella viranomaisen on järjestettävä neuvontapalvelu ja suoritettava toimivaltaisten viranomaisten tehtävät. Valvira ja SYKE hoitavat lakisääteisenä tehtävänä myös REACH-neuvontapalvelun ja REACH-asetuksen toimivaltaisten viranomaisten tehtävät.

Neuvontapalvelu ei voi toimia ilman resursseja. Kyseessä on jäsenmaille kokonaan uudentyypinen tehtävä, jolla on suuri merkitys uuden lainsäädännön toimeenpanon onnistumisessa. Neuvontapalvelua koskeva säännös valmisteltiin CLP-asetusta käsitellessä neuvoston työryhmässä eikä se sisällynyt komission alkuperäiseen asetusehdotukseen. Siksi neuvontapalvelua koskevaa resurssitarvetta ei ole huomioitu valtioneuvoston kirjelmässä Eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (kemikaalien luokitus, merkintä ja pakkaaminen), U-kirje 24/2007 vp. Valtioneuvoston jatkokirjelmässä 1. STM 26.05.2008 neuvontapalveluresurssit on kuitenkin otettu esille, ja Eduskunnan ympäristövaliokunta on yhtynyt valtioneuvoston kantaan ja korostanut, että ”CLP-asetuksen neuvontapalvelu on perusteltua järjestää REACH-neuvontapalvelun yhteydessä ja neuvonnalle tulee järjestää riittävät resurssit. CLP-neuvonnan järjestämiseksi on arvioitu tarvittavan yhteensä 2 henkilötyövuotta, yksi kumpaankin

virastoon. Euroopan kemikaaliviraston isäntämaana on tärkeää, että Suomi hoitaa mainittuihin asetuksiin perustuvat velvoitteensa esimerkillisesti.” (YmVL 18/2008 vp).

Toimivaltaisen viranomaisen tehtävä vaatii myös lisää resursseja, koska esimerkiksi biosidien ja kasvinsuojeluaineiden arviointinnettelyssä jäsenvaltion on tehtävä ehdotus tehoaineen yhdenmukaistetuksi luokituksiksi ja merkinnöiksi, eikä tästä velvollisuudesta voida EY-lainsäädännön mukaan poiketa. Arvioinnin yhteydessä tehtävä luokitusehdotus vaatii huomattavan määrän asiantuntemusta ja luokituskriteerejä koskevan lainsäädännön tuntemusta.

Tässä esityksessä esitetyt lisätehtävät edellyttäisivät Valviralle ja SYKELLE neljän henkilötyövuoden (4 htv) lisäresurssin, eli kaksi henkilötyövuotta (2 htv) Valviralle ja kaksi henkilötyövuotta (2 htv) SYKELLE. Näistä 1 henkilötyövuosi/Valvira ja SYKE CLP-asetuksen neuvontapalvelua ja 1 henkilötyövuosi/Valvira ja SYKE CLP-asetuksen mukaisia toimivaltaisen viranomaisen tehtäviä varten.

Lisäksi olisi arvioitava ja varmistettava muille kemikaalilain valvontaviranomaisille, kuten työsuojelupiireille, riittävät henkilöresurssit, jotta kemikaalivalvonnan osaaminen ja resurssit olisivat tehtävien edellyttämällä tasolla.

Kokonaan uudistuneen EY:n kemikaalilainsäädännön aiheuttama lisäresurssitarve toimivaltaisissa viranomaisissa (Valvira ja SYKE):

Valmisteltaessa REACH-neuvontapalvelua ja REACH-asetuksen toimivaltaisia viranomaisia koskevia säännöksiä kemikaalilakiin, hallituksen esityksen (HE 3/2007 vp) perusteluihin kirjattiin lisäresurssitarpeeksi neljä henkilötyövuotta (4 htv) toimivaltaisiin viranomaisiin eli neljä henkilötyövuotta (4 htv) silloiselle STTV:lle ja neljä henkilötyövuotta (4 htv) SYKELLE. Eduskunnan ympäristövaliokunta totesi mietinnössään (YmVM 1/2007 vp), että ”ainakin tämä lisäresurssointi tulee toteuttaa ja jatkossa on arvioitava mahdollista lisäresurssitarvetta.”

Lisäksi valmisteltaessa REACH-asetuksen valvontaa koskevia säännöksiä kemikaalilakiin (HE 50/2008 vp), STTV:lle ja SYKELLE

esitettiin molemmille kahden henkilötövuoden resurssilisäystä valvontatehtäviin. Eduskunnan ympäristövaliokunta totesi edelleen, että ”Valiokunta viitaten jo aikaisemmin lausumaansa (YmVM 1/2007 vp — HE 3/2007 vp) korostaa tässä yhteydessä tarvetta turvata tarvittavat viranomaisresurssit keskeisille valvontaviranomaisille STTV:lle ja SYKELLE REACH-asetuksen asianmukaiseksi täytäntöönpanemiseksi kiinnittäen samalla huomiota erityiseen tarpeeseen turvata neuvonnan järjestäminen pienille ja keskisuurille yrityksille. REACH-asetus on laajuudessaan ja sisällöltään poikkeuksellisen vaikeaa lainsäädäntöä, joka edellyttää valvontaviranomaisilta korkeatasoista osaamista. Myös valvontaviranomaisten koulutukseen ja valvonnan käytännön toimeenpanoon ja ohjaukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota REACH-asetuksen tavoitteiden saavuttamisen turvaamiseksi. Riittävä viranomaisohjaus muodostaa perustan myös yritysten tasapuoliselle kohtelulle. Palvelutason mitoituksessa on syytä ottaa huomioon myös se, että Suomi on Euroopan kemikaaliviraston isäntämaa.” Valtion talousarviossa ei kuitenkaan ole lisätty näiden virastojen resursseja REACH-asetuksen täytäntöönpanoa varten. Koska lähes kaikki muutkin kyseisten virastojen kemikaalitehtävät ovat lakisääteisiä, ei EY-asetuksista tulleita uusia tehtäviä voida hoitaa sisäisillä siirroilla muiden tehtävien kustannuksella.

REACH- ja CLP-asetusten toimeenpano vaatii lisää henkilöresursseja toimivaltaisille viranomaisille Valviraan ja SYKEen. Näissä viranomaisissa on parhaillaan merkittävä resurssivajaus. REACH-asetuksella on luotu uudenlainen tehtäväkenttä jäsenvaltioille, kun Euroopan kemikaaliviraston hallinnoimat, jäsenvaltioiden edustajista koostuvat komiteat laativat soveltamis- ja toimeenpano-ohjeistusta REACH- ja CLP-asetusten toimeenpanemiseksi sekä valmistelevat REACH- ja CLP-asetuksiin liittyviä lainsäädäntömuutoksia. Tämä komiteatyö vie merkittävän osan toimivaltaisten viranomaisten työstä. Kemikaalilainsäädännön soveltamisala on laajentunut aikaisemmasta muun muassa siten, että aiempaa useammat kemikaalit sekä osin myös esineissä olevat kemi-

kaalit, kuten esimerkiksi kynttilä ja kynän muste määritellään REACH-asetuksen soveltamisalaan kuuluviksi kemikaaleiksi. Lisäksi Suomen kemikaalivalvontaviranomaisissa on parhaillaan käynnissä merkittävä henkilövaihdosten sarja, kun Euroopan kemikaalivirastoon tai eläkkeelle siirtyneiden tilalle tulee uusia virkamiehiä. Toisaalta on otettava huomioon valtionhallinnon tuottavuusohjelma ja sen vaikutukset lisäresurssien saamisen mahdollisuuksiin. Kyseisten virastojen tarvitsemat hallinnonalan ulkopuoliset lisäresurssit ratkaistaan valtiontalouden laajemmista puitteista kehys- ja budjettiprosesseissa.

Kokonaisuudessaan REACH- ja CLP-asetuksista aiheutuisi yhteensä 12 henkilötövuoden lisätarve keskushallinnon toimivaltaisille viranomaisille Valviralle (6 htv) ja SYKELLE (6 htv). Näistä 2 htv/virasto REACH-asetuksen mukaista neuvontapalvelua varten, 1 htv/virasto CLP-asetuksen mukaista neuvontapalvelua varten, 2 htv/virasto REACH-asetuksen toimivaltaisten viranomaisten tehtäviä ja valvontatehtäviä ja 1 htv/virasto CLP-asetuksen toimivaltaisten viranomaisten tehtäviä ja valvontatehtäviä varten.

3.2. Yritysvaikutukset

Kemikaalien vapaa liikkuvuus EU:n sisämarkkinoilla, asianmukaiset ja oikeat varoitusmerkinnät vaarallisten kemikaalien pakkausissa ja vaarallisimpien aineiden yhdenmukaistettujen luokitusten ja merkintöjen säätäminen EU-tasolla edistävät kuluttajien terveyden suojelua, työturvallisuutta sekä ympäristön suojelua. Asianmukaisesti hoidetut luokitus-, merkintä- ja pakkaamisvelvoitteet ovat myös kilpailutekijöitä yritysten välillä.

Ehdotetulla kemikaalilain muutoksella ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia yritystoimintaan, mutta CLP-asetuksen toimeenpanolla on. CLP-asetuksen velvoitteiden täyttämistä aiheutuu kemikaalien valmistajille, maahantuojille ja jatkokäyttäjille kustannuksia, joita on arvioitu CLP-asetusta koskevissa valtioneuvoston U-kirjeessä ja U-jatkokirjelmässä Eduskunnalle (U 24/2007 vp). Arvio perustuu komission tekemään vaikutusarvi-

ointiin, jonka mukaan CLP-asetuksen täytäntöönpanosta aiheutuvat hyödyt ylittävät pitkällä aikavälillä täytäntöönpanosta aiheutuvat kertaluonteiset kustannukset. Yritykset joutuvat joka tapauksessa investoimaan luokitus- ja merkintätietojen määrittämiseen ja ylläpitoon, vaikka noudatettaisiin nykyistäkin EU:n järjestelmää.

Tarkkaa CLP-asetuksen vaikutusten arviointia ei ole kansallisesti tehty. Oletusarvona on, että tilanne Suomessa ei suhteellisesti poikkeaisi ainakaan kustannuksia lisäävään suuntaan siitä, mitä komissio on vaikutusarvioinnissaan esittänyt. Suomessa ei todennäköisesti ole merkittävää joukkoa kemikaalien valmistajia tai sellaisia maahantuojia, jotka tuovat EU-alueelle EU:n ulkopuolisesta maasta ja joiden tehtävänä olisi aineille annettun siirtymäjaksan aikana aineiden luokituksen ja merkintöjen määrittely CLP-asetuksen mukaisesti. Sen sijaan Suomessa lienee lukumäärältään enemmän sellaisia yrityksiä, jotka valmistavat seoksia. Seosten valmistajat hyötyvät aineiden valmistajien ja maahantuojien tuottamista CLP-asetuksen mukaisista luokitus- ja merkintätiedoista ottaen huomioon, että velvoite seosten luokitteluksi ja merkitsemiseksi tulee voimaan pidemmän siirtymäajan kuluessa. Aineiden luokitustietojen saatavuus helpottaa seoksia tuottavien yritysten valmistautumista uuteen järjestelmään.

CLP-asetuksen toimeenpano yrityksissä aiheuttaa kuitenkin joka tapauksessa kustannuksia ja suuren työmäärän, kun kaikkien kemikaalien varoitusetiketit ja käyttöturvallisuustiedotteet siirtymäajan kuluessa joudutaan uusimaan. Yritysten on myös lisättävä omaa koulutustaan, jotta uuden lainsäädännön velvoitteet voidaan omaksua ja toimeenpanna. CLP-asetuksen toimeenpano ajoittuu samaan ajanjaksoon kuin 1 päivänä kesäkuuta 2007 voimaan tulleen EY:n REACH-asetuksen toimeenpano. Kokonaan uudistuneen EY:n kemikaalilainsäädännön toimeenpano on erittäin haastavaa ja työlästä yrityksissä, ja edellyttää sekä koulutusta että viranomaisen tarjoamaa ohjausta ja neuvontaa.

CLP-asetus perustuu YK-tasolla maailmanlaajuisesti hyväksytyyn kemikaalien luokitus- ja merkintäjärjestelmään, niin sanottuun

GHS-järjestelmään. EU:ssa CLP-asetuksen avulla tapahtuva YK:n GHS-järjestelmän täytäntöönpano edistää kansainvälistä kemikaalikauppaa käyvien yritysten toimintaa, jos vastaanottava EU:n ulkopuolinen maa on sitoutunut GHS-järjestelmään. GHS-järjestelmä on jo käytössä tai käyttöönnoton valmistelu on pitkällä EU:n lisäksi muun muassa Japanissa, Kiinassa, Kanadassa, Yhdysvalloissa, Venäjällä ja Australiassa.

Erityisesti pienten ja keski suurten yritysten mahdollisuuteen noudattaa uutta CLP-lainsäädäntöä vaikuttaa CLP-neuvontapalvelun tarjoama apu. Ilman toimivaa neuvontapalvelua myös yritysten voi olla vaikea selviytyä muuttuvan lainsäädännön vaatimuksista.

3.3. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksestä aiheutuu lisää tehtäviä kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista valvoville viranomaisille, joiden on omaksuttava uuden CLP-asetuksen mukaiset säännökset. Valvontaviranomaisen on pystyttävä valvomaan sekä nykyisen lainsäädännön että uuden CLP-asetuksen velvoitteiden noudattamista, koska CLP-asetuksen siirtymäaikoina on käytössä kaksi rinnakkaista kemikaalien luokitus- ja merkintäjärjestelmää. Valvontaviranomaisten koulutustarpeesta aiheutuu siten kustannuksia ja työmäärän lisäystä. Siirtymäkauden alkuvaiheessa korostuisi valvontaviranomaisten kouluttautumisen tarve ja vähitellen siirtymäkauden loppua kohden myöskin konkreettinen valvontatoiminnan muutos valvonnan painopisteen siirtyessä uusien CLP-asetuksen mukaisten velvoitteiden valvomiseen nykyisten kemikaalilain mukaisten kemikaalien luokitus-, merkintä- ja pakkaamisvelvoitteiden sijaan.

Erityisesti työsuojelupiirien koulutukseen olisi kiinnitettävä huomiota, koska vaarallisten kemikaalien asianmukaiset varoitusmerkinnät ovat työpaikalla olennaisen tärkeitä työntekijän turvallisuuden kannalta. Myös työsuojelupiirien valvontatehtävien koordinointi ja ohjaus korostuvat uuden kemikaalilainsäädännön toimeenpanon aikana.

Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen valvoo erityisesti kuluttajille toimitettavien

kemikaalien lainmukaisuutta. Kuluttajat voivat käyttää vaaralliseksi luokiteltuja kemikaaleja esimerkiksi rakentamisen ja remontoinnin yhteydessä, autoa tai muita koneita tankatessa ja huoltaessa, siivotessa sekä torjuttaessa tuhoeläimiä tai sytytettäessä grilliä. Jos vaarallisen kemikaalin pakkausmerkinnöissä on puutteita, aiheutuu kuluttajan terveydelle ja myös ympäristölle riskiä, jonka voisi välttää asianmukaisten merkintöjen mahdollistamalla kemikaalin huolellisella käsittelyllä. Varoitusmerkinnät ovat myös ainoa keino, jolla kuluttajaa informoidaan kemikaalin vaaroista, koska työpaikoilla pakollista vaarallisen kemikaalin käyttöturvallisuustiedotetta ei tarvitse käyttäjälle toimittaa, jos kemikaali on tarkoitettu kuluttajakäyttöön ja turvallisen käytön mahdollistamat riittävät tiedot toimitetaan muutoin.

Kemikaalilainsäädännön laajat uudistukset tuovat paljon koulutustarvetta kunnan kemikaalivalvontaviranomaiselle. Lisäksi kemikaalilainsäädäntö on niin laaja, tekninen ja vaativa kokonaisuus, ettei sitä ole mahdollista hallita ilman asiantuntemuksen keskittämistä pääasiassa vain kemikaalivalvonnasta vastaaville virkamiehille. Kemikaalivalvonta on osa niin sanottua ympäristöterveydenhuoltoa. Hallituksen esitys uudeksi laiksi kunnan kuulumisesta ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen annetaan eduskunnalle keväällä 2009. Esityksen mukaan kunnan, jolla ei ole edellytyksiä huolehtia ympäristöterveydenhuollon tehtävistä yksin, tulisi kuu- lua ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen. Lain tavoitteena on kunnallisen ympäristöterveydenhuollon toimeenpanon tehostaminen edistämällä valvonnan keskittämistä yhä suurempiin alueellisiin yksiköihin. Uudistuksen myötä kemikaalivalvontaa suoritettaisiin arviolta 10–20 kemikaalitarkastajaa koko maan alueella.

Kunnan ja työsuojeluhallinnon tehtäviä kemikaalivalvonnassa on joka tapauksessa tarpeen tarkastella ja arvioida kokonaisuudessaan kemikaalilain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Valviran ja SYKEN keskeisen roolin ja edellä kuvatun neuvontapalvelun johdosta niiden tehtävät lisääntyisivät siinä määrin, että niitä ei ole mahdollista hoitaa nykyisin re-

surssein, vaan resursseja tulisi vahvistaa tehtävien edellyttämälle tasolle.

CLP-asetuksen liitteessä VI olevassa yhdenmukaistettujen luokitusten ja merkintöjen luettelossa olevat kemikaalinimet on julkaistu asetuksessa ainoastaan englanniksi. Koska nimien on oltava kemikaalipakkauksessa jäsenvaltion kansallisilla kielillä eli Suomessa suomeksi ja ruotsiksi, esitetään sosiaali- ja terveysministeriölle kemikaalilain 11 §:n 4 momentin kumoamisen sijaan momentin muutoksella valtuus antaa asetus CLP-asetuksen VI liitteessä tarkoitettujen kemikaalien nimien toisinnon vahvistamiseksi suomeksi ja ruotsiksi. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella vaarallisten aineiden luettelosta (509/2005) on annettu CLP-asetuksen liitteen VI kanssa päällekkäistä lainsäädäntöä oleva luettelo yleisimmistä vaarallisista kemikaaleista ja niiden luokituksista ja merkinnöistä. Ehdotetun 11 §:n 4 momentin valtuutussäännöksen mukaisen asetuksen antaminen ei lisäisi viranomaisten työtä. Voimassa olevasta asetuksesta voidaan kumota CLP-asetuksen kanssa päällekkäiset osuudet eli CLP-asetuksen liitteessä VI säädetty luokitukset ja merkinnät. Lisäksi englanninkielisten nimien käännöksistä ei tällöin olisi tarvetta ottaa yhteyttä neuvontapalveluun, kun ne olisivat saatavilla kansallisilla kielillä suomeksi ja ruotsiksi.

3.4. Ympäristö- ja terveysvaikutukset

CLP-asetuksen keskeinen tarkoitus on ehkäistä kemikaaleista aiheutuvia terveys- ja ympäristöhaittoja. Yritykset luokittelevat, merkitsevät ja pakkaavat vaaralliset kemikaalit niin, että luokitus kuvaa aineen vaaralliset ominaisuudet. Varoitusetikettiin tulevat merkinnät kuvaavat näitä ominaisuuksia koskevan olennaisen tiedon ja suojautumistarpeen käyttäjälle. Pakkausten kestävyys ja tarvittaessa lapsiturvalliset sulkimet ja näkövammaisten vaaratunnus osaltaan ehkäisevät onnettomuuksia ja edistävät kemikaalien turvallista käyttöä. Näitä asioita koskeva nykyinen sääntely on voimassa vielä CLP-asetuksen siirtymäaikoina. Siirtymäaikojen jälkeen noudatetaan ainoastaan CLP-asetusta. Kahden rinnakkaisen luokitus- ja merkintäjärjes-

telmän käyttö on haastavaa sekä yrityksille että viranomaisille. CLP-asetuksen mukaisen neuvontapalvelun tehokas toiminta edistäisi sekä yritysten että valvontaviranomaisten mahdollisuuksia luokitusten ja merkintöjen toimeenpanossa niin, että riittävä tieto kemikaalin vaarallisuudesta välittyy käyttäjälle, joka näin pystyisi toimimaan terveyden ja ympäristön suojelua edistävällä tavalla.

Valvonnan toimivuus on tärkeää haitallisten ympäristö- ja terveysvaikutusten ehkäisemisessä, koska markkinoilla voi olla myös väärin luokiteltuja ja merkittyjä kemikaaleja. Toimiva kemikaalivalvonta edistää kuluttajien ja työntekijöiden terveyttä sekä ympäristön suojelua.

4. Asian valmistelu

4.1. Valmisteluvaiheet ja –aineisto

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Lakiehdotuksesta on pyydetty lausunnot kemikaalineuvottelukunnassa edustetuilta tahoilta eli ympäristöministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta, Turvatekniikan keskukselta, Suomen ympäristökeskukselta, Kemianteollisuus ry:ltä, Teknisen Kaupan ja Palveluiden yhdistys ry:ltä, Kemianliitto-Kemifacket ry:ltä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta, Työterveyslaitokselta, Helsingin kaupungin ympäristökeskukselta, Kuluttajavirastolta, Tullilta sekä Suomen luonnonsuojeluliitto ry:ltä. Lisäksi lausunnot on pyydetty oikeusministeriöltä, puolustusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, lääninhallituksilta, Elinkeinoelämän keskusliitolta ja Suomen Kuntaliitto ry:ltä.

Lausuntoja saatiin yhteensä 21 kappaletta.

Ympäristöministeriöllä ei ole huomautettavaa esityksen asiasisältöön.

Puolustusministeriö kannattaa maanpuolustusta koskevan poikkeuksen säätämistä CLP-asetuksen noudattamisesta. Ottaen huomioon lausunnon asetetun määräajan, puolustusministeriö ei ole voinut tehdä kattavia selvityksiä mahdollisten maanpuolustusta koskevien poikkeusten säätämiseksi. Siten tässä

vaiheessa poikkeusmahdollisuutta ei voida rajata asetuksen yksittäisiin artikloihin, vaan mahdollisuuden tulisi koskea CLP-asetusta kokonaisuudessaan. Tällöin puolustusvoimien toimintaan ei koituisi kohtuuttomia ja ennalta arvaamattomia vaikeuksia.

Valtiovarainministeriö katsoo, että viranomaistoimintaa koskevaan vaikutusarviointiin olisi tarpeen selvittää seikkaperäisesti mahdollisuudet järjestää tehtävät nykyisten henkilöresurssien varassa ottaen huomioon jo toteutetut organisaatiouudistukset (uusi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto) sekä valtion tuottavuusohjelman vaatimukset. Kyseisten virastojen tarvitsemat hallinnonalan ulkopuoliset lisäresurssit ratkaistaan valtionalouden laajemmissa puitteissa kehys- ja budjettiprosesseissa. Lisäksi arvioinnissa tulisi ottaa huomioon vireillä oleva kemikaalihallinnon keskittämishanke. Esityksessä tulisi rajoittaa arvioimaan CLP-asetuksen aiheuttamia virastotason vaikutuksia edellä mainitun henkilöstötarpeiden arvioinnin pohjalta. REACH-asetukseen perustuvien uusien tehtävien rahoitukseen ei tulisi ottaa kantaa esityksen vaikutusarvioinnissa.

Oikeusministeriö katsoo lausunnossaan, että kemikaalilain nykyisten, voimaan jätettävien säännösten ja suoraan sovellettavien CLP-asetuksen uusien määräysten suhdetta toisiinsa olisi selkeytettävä. Lisäksi oikeusministeriö pitää välttämättömänä, että CLP-asetuksen asteittaisen voimaantulon vaikutus nykyisen säännösten voimaan jättämiseen tai mahdolliseen kumoamistarpeeseen selvitetään esityksen jatkovalmistelussa ja että siirtymäsäännös kirjoitetaan asiallisesti vastaamaan esityksen perusteluita. Lakiehdotuksen kotirauhan piiriin ulottuvien tarkastusten laajuutta tulisi selkeyttää perusteluihin perustuslainmukaisuuden kannalta. Erityisesti pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyjen tilojen rajaaminen tarkastusoikeuden ulkopuolelle tulisi kirjata perusteluihin ympäristövaliokunnan mietinnön (YmVM 4/2008 vp) mukaisesti. Koska CLP-asetuksen VI liitteessä oleva luettelo vaarallisista kemikaaleista ole ehditty EU:ssa kääntää muille kielille kuin englanniksi, sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin, mitä nämä kemikaalit ovat. Momentin perusteluis-

sa on syytä selventää, että kyseinen lakiehdotuksen 11 §:n 4 momentti ja ministeriön asetus kumottaisiin tarpeettomina myöhemmässä vaiheessa, kun CLP-asetuksen VI liitteen käännökset aikoinaan valmistuvat. Rangastussäännösten perusteluihin tulisi lisäksi tarkentaa, ketkä toimijat voivat syyllistyä esitettyihin terveysrikokseen ja ympäristön turmelamiseen CLP-asetuksen 1 ja 2 artiklan nojalla.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto korostaa neuvontapalvelun sekä toimivaltaisten viranomaisten tehtävien järjestämiseen esitettyjen lisäresurssien merkitystä viranomaistehtävistä suoriutumiseen. Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto korostaa lausunnossaan valvontaviranomaisten kouluttamistarpeesta aiheutuvia lisäresurssitarpeita. Valvontaviranomaisten on pystyttävä valvomaan sekä nykyisen kemikaalilain mukaisten luokitus-, merkintä- ja pakkaamisvaatimusten että uuden CLP-asetuksen vastaavien velvoitteiden noudattamista 1 päivään kesäkuuta 2015 kestävästä siirtymäajan puitteissa.

Suomen ympäristökeskus korostaa esityksen taloudellisissa vaikutuksissa arvioitujen neuvontapalveluun tarvittavien resurssien varamisen tärkeyttä erityisesti syksyllä 2010 odotettavissa olevan yritysten voimakkaan neuvonnan tarpeen lisäyksen vuoksi. Yritysten on toimitettava 1 päivään joulukuuta 2010 mennessä sekä REACH-asetuksen ensimmäisen vaiheen rekisteröinnit että CLP-asetuksen edellyttämät luokitus- ja merkintäilmoitukset Euroopan kemikaalivirastolle. Suomen ympäristökeskuksen käsityksen mukaan seuraukset voisivat yritysten kannalta olla vakavat, jos ne eivät ongelmatilanteissa saisi nopeasti riittävän perusteellisia vastauksia neuvontapalvelusta.

Kemianteollisuus ry:n käsityksen mukaan CLP-asetuksen toimeenpanosta aiheutuu yrityksille huomattavasti enemmän kustannuksia kuin mitä esityksen perusteluista ilmenee. CLP-asetus edellyttää, että siirtymäajan kuluessa kaikki EU-alueella tuotetut aineet ja seokset luokitellaan ja merkitään uudelleen. Kansallisen tuoterekisterin tietojen perusteella tämä merkitsee yksinomaan Suomessa kymmenien tuhansien kemikaalien uudelleen

arviointia, luokitusta ja merkitsemistä. Kaikkiin tuotteisiin on painatettava uudet varoitusetiketit. Lisäksi kaikki käyttöturvallisuustiedotteet on uusittava. Käyttöturvallisuustiedotteessa on oltava siirtymäaikana sekä vanhan että uuden luokitus- ja merkintäjärjestelmän mukaiset aineiden luokitukset. Lisäksi CLP-asetuksen sisältyy uusi velvoite, joka edellyttää kaikkien markkinoille saatettavien aineiden ilmoittamista Euroopan kemikaalivirastoon luokitusten ja merkintöjen luetteloon. Nämä kustannusvaikutukset kuormittavat yritystaloutta samanaikaisesti REACH-asetuksen toimeenpanosta aiheutuvien kustannusten kanssa. Kemianteollisuus ry pitää tärkeänä esitetyn kemikaalilainsäädännön kokonaisuudistuksen toteuttamista myöhemmässä vaiheessa uudistuneen EY:n kemikaalilainsäädännön vaatimukset huomioon ottaen. Lisäksi Kemianteollisuus ry pitää tärkeänä, että eräiden CLP-asetuksen VI liitteessä tarkoitettujen vaarallisten kemikaalien nimikkeet julkaistaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Esityksellä ei tulisi myöskään rajata puolustushallinnolle esitettyä poikkeusmahdollisuutta CLP-asetuksen velvoitteista ottaen erityisesti huomioon perustamissopimuksen 296 artiklan, jonka nojalla poikkeaminen olisi myös mahdollista.

Elinkeinoelämän keskusliitto katsoo, että CLP-asetuksen toimeenpanosta aiheutuu yrityksille merkittäviä suoria kustannuksia toisin kuin Euroopan komissio on CLP-asetuksen vaikutusarviossaan esittänyt. Kaikkien käytössä olevien tuhansien aineiden merkintä uusin varoitusetiketein on huomattava toimenpide, josta aiheutuu kustannuksia yrityksille. Lisäksi käyttöturvallisuustiedotteiden uusimisesta aiheutuu kustannuksia. Elinkeinoelämän keskusliitto tukee CLP-asetuksen edellyttämän neuvontapalvelun perustamista toiminnassa olevan REACH-asetuksen neuvontapalvelun yhteyteen.

Suomen Kuntaliitto ry suhtautuu kriittisesti kunnan suorittamaan kemikaalivalvontaan. Valvontatehtävän hoitaminen edellyttää Liiton näkemyksen mukaan syvällistä asiantuntemusta ja perehtyneisyyttä kemikaalilainsäädäntöön. Vaikkakaan valvonnan tarve kuntatasolla ei sinällään ole suuri, edellyttää valvonnan toteuttaminen Liiton mielestä

merkittävää panostusta koulutukseen, jotta kunnan terveystarkastaja kykenisi hoitamaan muutaman tarkastuksen vuosittain. Suomen Kuntaliitto ry katsoo, että kemikaalivalvonta olisi tarkoituksenmukaista siirtää kunnilta valtion tehtäväksi perusteluilla olevan kansallisen kemikaaliviraston tehtäväksi ja vastustaa tältä osin esitystä.

Teknisen Kaupan ja Palveluiden yhdistys ry pitää tärkeänä, että sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella säädetään eräiden CLP-asetuksen VI liitteessä olevien vaarallisten kemikaalien nimikkeistä. Lisäksi Teknisen Kaupan ja Palveluiden yhdistys korostaa valvontaan liittyvän koulutus- ja resurssitarpeen tasapuolista kohdentamista toiminnanharjoittajan sijainnista tai kunnasta riippumatta. Lisäksi neuvontapalvelun toiminnan mahdollistamiseksi on varattava tarkoitukseen riittävät resurssit.

Kemianliitto-Kemifacket ry ehdottaa resurssien varaamista työsuojelupiirien työsuojelutoimistoille CLP-asetuksen ja tämän lain velvoitteiden valvomiseen. Tehokkaalla työsuojeluviranomaisten valvonnalla voidaan varmistaa erityisesti pienempien toiminnanharjoittajien kyky noudattaa säädettyjä velvoitteita. Liitto painottaa erityisesti sitä, että terveydellistä haittaa aiheuttaville kemikaaleille altistutaan merkittävimmin juuri työpaikoilla.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus katsoo lausunnossaan, että kemikaalilain ja CLP-asetuksen velvoitteiden rinnakkaisesta valvonnasta vuoteen 2015 ulottuvan siirtymäkauden aikana kuntien kemikaalivalvontaviranomaisten ja työsuojelupiirien työhön aiheutuvia vaikutuksia tulisi tarkentaa esityksen vaikutusarvioissa.

Etelä-Suomen lääninhallitus toteaa, että kunnan kemikaaliviranomaisen kouluttaminen ja CLP-asetuksen omaksuminen vievät huomattavasti kunnan kemikaaliviranomaisen resurssija. Tämä saattaa vähentää kemikaalilain säännölliseen valvontaan liittyviä tarkastuksia kunnassa, mikä olisi otettava huomioon vähintään valvontasuunnitelmien toteutumisen arvioinnista saatuja tuloksia tarkasteltaessa.

Itä-Suomen lääninhallitus korostaa kemi-

kaalilainsäädännön muutoksia koskevan koulutuksen järjestämisen tarpeellisuutta koko maassa sekä esityksen toimeenpanoon tarvittavien henkilöresurssien kohdentamisen merkitystä alueellisesti.

Oulun lääninhallitus pitää myönteisenä, että lain perusteluissa on huomioitu valvovien viranomaisten koulutuksen resurssitarve. Koulutuksen tarve korostuu kahden rinnakkaisen järjestelmän eli nykyisten luokitus-, merkintä ja pakkaamisvelvoitteiden sekä CLP-asetuksen vuoteen 2015 ulottuvan siirtymäajan aikana. Erityisesti kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen suunnitelmallinen valvonta vaatii aikaa ja siten resursseja enemmän mainittuna siirtymäaikana.

Suomen luonnonsuojeluliitto ry pitää lakiehdotuksen lisäresurssiesityksiä keskusviranomaisille alimitoitettuina. Liitto esittää lakiehdotuksessa esitetyn kuuden henkilötyövuoden lisäksi Valviralle ja SYKELLE vähintään neljä henkilötyövuotta valvontaan, yhteensä kahdeksan henkilötyövuotta sekä neuvontapalveluihin mainituille viranomaisille kummallekin kaksi henkilötyövuotta, yhteensä neljä henkilötyövuotta. Liitto katsoo, että valtion tuottavuusohjelma ja sen edellyttämät henkilöstöleikkaukset eivät saa vaikuttaa resurssien asianmukaiseen varamiseen, kuten ei myöskään kansallisen kemikaaliviraston perustamishanke. Lisäksi Liitto katsoo, että kuntien ja työsuojelupiirien valvontahenkilöstön määrää olisi lisättävä niiden tehtäväksi esitetyn valvontavelvoitteen toteuttamiseksi. Liitto suhtautuu kriittisesti puolustushallinnolle esitettyyn poikkeamis- mahdollisuuteen CLP-asetuksen noudattamisesta ja katsoo, ettei tähän maanpuolustuksen intressien vuoksi ole perusteita.

Työterveyslaitos toteaa lausunnossaan, että on luonnollista antaa CLP-asetuksen valvontaa samoille viranomaisille, jotka valvovat nykyistenkin luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien säännösten noudattamista. Laitos myös korostaa viranomaisten ja koulutusta antavien tahojen yhteistyön merkitystä ja toteaa, että esityksessä on syytä kiinnittää huomiota erityisesti työsuojeluviranomaisten osaamisen ja resurssien turvaamiseen valvontatehtävien hoitamiseksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Kemikaalilaki

2 §. Soveltamisala. Pykälän 3 momentissa säädetään kemikaalilain soveltamisalaan kuuluvaksi EY:n REACH-asetus. Pykälän 3 momenttiin lain soveltamisalaan lisättäisiin myös EY:n CLP-asetus ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpano. Lyhenteeseen CLP-asetus on päädytty, koska se on EU-tasolla käytetty ja tunnettu lyhenne ja viranomaisten lisäksi myös asetuksen valmistelua seuranneille toiminnanharjoittajille tuttu käsite. Vastaavalla tavalla pykälään on aiemmin lisätty EY:n REACH-asetus.

5 §. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja Suomen ympäristökeskus. Pykälän otsikossa sekä 1—3 momentissa korvattaisiin 31 päivään joulukuuta 2008 saakka keskusviranomaisena toiminut ”Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus” 1 päivänä tammikuuta 2009 edellä mainitun sekä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tilalle perustetun uuden keskusviranomaisen ”Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto” -nimikkeellä.

Pykälän 3 momentin 1 kohdasta poistettaisiin viittaus CLP-asetuksella kumottuun REACH-asetuksen 113 artiklaan, jossa säädetään aineiden luokitusten ilmoittamisesta Euroopan kemikaalivirastolle. REACH-asetuksen XI osasto (112—116 artikla) koskien luokitusten ja merkintöjen luetteloa on kumottu CLP-asetuksen 57 artiklalla CLP-asetuksen voimaantulosta 20 päivä tammikuuta 2009 lukien ja vastaavat säännökset on otettu osaksi CLP-asetusta.

Pykälän 3 momentin 5 kohtaan tarkennettaisiin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja Suomen ympäristökeskuksen valvontatehtävä koskemaan kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Tarkennuksella ei olisi asiasisällöllistä vaikutusta, koska mainitut viranomaiset ovat valvoneet kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista nykyisen lain yleisen, valmistettavien ja markki-

noille saatettavien kemikaalien valvontaa koskevan lainkohdan nojalla. Pykälässä säädetäisiin uutena tehtävänä velvoite valvoa myös CLP-asetuksen 4 artiklassa sekä II—IV osastoissa tarkoitettujen kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien velvoitteiden, 40 artiklassa Euroopan kemikaalivirastolle tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta sekä 48 artiklan mainontaa koskevien säännösten noudattamista. CLP-asetuksen 4 artikla ja II—IV osastot ja 48 artikla koskevat kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista uuden CLP-asetuksen mukaisesti. CLP-asetuksen siirtymäaikojen aikana nykyisen lainsäädännön ja CLP-asetuksen säännökset ovat voimassa rinnakkain. CLP-asetuksen 40 artikla vastaa edellä mainittua REACH-asetuksen 113 artiklaa.

6 §. Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto. Pykälän 2 momenttiin tarkennettaisiin työsuojelupiirin työsuojelutoimiston valvontatehtävää koskemaan työssä käytettävien ja valmistettavien kemikaalien luokituksen ja merkintöjen valvonnan lisäksi myös pakkaamista koskevien velvoitteiden noudattamisen valvontaa. Työsuojelupiirin työsuojelutoimistolle lisättäisiin uutena tehtävänä valvoa CLP-asetuksen noudattamista, koska CLP-asetuksen siirtymäaikojen aikana nykyisen lainsäädännön ja CLP-asetuksen säännökset ovat voimassa rinnakkain. Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto valvoisi siten sitä, että kemikaalit on luokiteltu, merkitty ja pakattu noudattaen joko tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä tai CLP-asetusta. Työsuojelupiirin työsuojelutoimiston tekemä luokituksen, merkintöjen ja pakkaamisen valvonta tapahtuu käytännössä ensisijaisesti työpaikan työolosuhteita koskevan valvonnan yhteydessä valvottaessa kemikaalien turvallisen käsittelyn edellytyksiä työssä.

7 §. Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan 1 kohtaan lisättäväksi kunnalle uutena tehtävänä valvoa, että markkinoille saatettavat kemikaalit on luokiteltu ja pakattu sekä niiden päällykset on merkitty CLP-asetuksen mukaisesti. Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen valvoisi edelleen myös nykyisen

lainsäädännön mukaisia luokituksia, merkintöjä ja pakkaamista. CLP-asetuksen siirtymäaikojen aikana nykyisen lainsäädännön ja CLP-asetuksen säännökset ovat voimassa rinnakkain. Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen valvoisi siten sitä, että kemikaalit on luokiteltu, merkitty ja pakattu noudattaen joko tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä tai CLP-asetusta. Lisäksi 4 momentin 2 kohdassa korvattaisiin 31 päivään joulukuuta 2008 saakka keskusviranomaisena toiminut ”Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus” 1 päivänä tammikuuta 2009 edellä mainitun sekä Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen tilalle perustetun uuden keskusviranomaisen ”Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto” -nimikkeellä.

8 b §. *Kansallinen neuvontapalvelu.* Pykälässä korvattaisiin 31 päivään joulukuuta 2008 saakka keskusviranomaisena toiminut ”Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus” 1 päivänä tammikuuta 2009 edellä mainitun sekä Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen tilalle perustetun uuden keskusviranomaisen ”Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto” -nimikkeellä.

Pykälään lisättäisiin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sekä Suomen ympäristökeskukselle velvoite vastata kansallisen neuvontapalvelun järjestämisestä CLP-asetuksen 44 artiklan mukaisen neuvonnan antamiseksi valmistajille, maahan-tuojille, jatkokäyttäjille, jakelijoille ja muille asianosaisille.

Pykälään ei esitettäisi muutoksia siltä osin kuin se koskee neuvontapalvelua ja valtuutta valtioneuvoston asetuksella säätää tarkemmin neuvontapalvelusta, mutta asetuksenantovaltuus koskisi nykyisellä sanamuodolla myös CLP-asetuksen mukaista neuvontapalvelua.

Säädettäväksi esitetty CLP-neuvontapalvelu on tarkoitus perustaa kesäkuussa 2007 toimintansa aloittaneen REACH-neuvontapalvelun yhteyteen. Toiminnanharjoittajat saavat nykyisin toimivalta REACH-neuvontapalvelulta tietoa ja neuvoja REACH-asetuksen soveltamisesta puhelimitse, sähköpostitse sekä internetin välityksellä osoitteessa www.reachneuvonta.fi. CLP-neuvontapalvelu toteutettaisiin REACH-neuvonta-

palvelua vastaavalla tavalla.

8 e §. *Eräiden Euroopan yhteisön asetusten toimivaltaiset viranomaiset.*

Pykälän 1 ja 3 momentissa korvattaisiin 31 päivään joulukuuta 2008 saakka keskusviranomaisena toiminut ”Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus” 1 päivänä tammikuuta 2009 edellä mainitun sekä Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen tilalle perustetun uuden keskusviranomaisen ”Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto” -nimikkeellä.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja Suomen ympäristökeskus toimisivat REACH-asetuksen 121 artiklassa tarkoitetun lisäksi myös CLP-asetuksen 43 artiklassa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina kumpikin omalla toimialallaan.

CLP-asetuksen 43 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta nimetä asetuksen toimivaltainen viranomainen tai toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat yhdenmukaistettua luokitusta ja merkintöjä koskevista ehdotuksista. Toimivaltaisten viranomaisten sekä asetuksen toimeenpanon valvonnasta vastaavien viranomaisten on toimittava yhteistyössä keskenään CLP-asetuksessa säädettyjen tehtäviensä suorittamiseksi, ja annettava myös muiden jäsenvaltioiden vastaaville viranomaisille tehtävien kannalta tarpeellista ja hyödyllistä tukea. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston sekä Suomen ympäristökeskuksen olisi täten asetuksen mukaan toimittava yhteistyössä erityisesti työsuojelupiirin työsuojelutoimiston (6 §) sekä kunnan kemikaaliviranomaisen (7 §) kanssa, jotka tämän lain mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston sekä Suomen ympäristökeskuksen lisäksi valvovat CLP-asetuksen velvoitteiden noudattamista.

10 §. *Kemikaali.* Pykälällä muutettaisiin kemikaalin määritelmää. Pykälän nykyisessä kemikaalin määritelmässä tarkoitettu aineen ja seoksen määritelmä on päällekkäinen ja ristiriitainen REACH- ja CLP-asetusten määritelmien kanssa. REACH- ja CLP-asetuksissa määritellään aine ja seos, ja näitä määritelmiä on käytettävä kansallisesti. Pykälässä viitattaisiin siten REACH- ja CLP-asetuksen

mukaisiin aineen ja seoksen määritelmiin.

CLP-asetuksen 2 artiklan 7 kohdan mukaan ”aineella” tarkoitetaan alkuainetta ja sen yhdisteitä sellaisina kuin ne esiintyvät luonnossa tai millä tahansa valmistusmenetelmällä tuotettuna, mukaan luettuna aineen pysyvyyden säilyttämiseksi tarvittavat lisäaineet ja valmistusprosessista johtuvat epäpuhtaudet, mutta lukuun ottamatta liuottimia, jotka voidaan erottaa vaikuttamatta aineen pysyvyyteen tai muuttamatta sen koostumusta. CLP-asetuksen 2 artiklan 8 kohdan mukaan ”seoksella” tarkoitetaan seosta tai liuosta, joka koostuu kahdesta tai useammasta aineesta. CLP-asetuksen 2 artiklan 9 kohdan mukaan ”esineellä” tarkoitetaan tuotetta, jolle annetaan tuotannossa erityinen muoto, pinta tai rakenne, joka määrittää sen käyttötarkoitusta enemmän kuin sen kemiallinen koostumus. REACH-asetuksen määritelmät ”aineesta”, ”seoksesta” ja ”esineestä” (3 artikla 1–3 kohta) ovat yhdenmukaiset CLP-asetuksen ”aineen”, ”seoksen” ja ”esineen” määritelmien kanssa. CLP-asetuksen 57 artiklan 11 kohdan mukaan korvataan sana ”valmiste” REACH-asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa merkityksessä eri taivutusmuodoissaan sanalla ”seos” eri taivutusmuodoissaan kaikkialla asetuksen tekstissä. Kuitenkin seosdirektiiviä voidaan soveltaa 1 päivään kesäkuuta 2015. Tästä syystä kansallisessa lainsäädännössä voidaan käyttää edelleen myös termiä ”valmiste”.

Molemmissa asetuksissa määritellään aine ja valmiste/seos, joista kemikaali voi koostua. REACH- ja CLP-asetuksia sovelletaan lisäksi ainetta sisältäviin esineisiin. Tästä syystä esitetään, että tässä laissa kemikaalilla tarkoitettaisiin aineita ja seoksia siten kuin ne määritellään REACH- ja CLP-asetuksissa.

11 §. Vaarallinen kemikaali. Pykälän otsikko ”Terveydelle vaarallinen kemikaali” muutetaan vastaamaan pykälän sisältöä. Pykälän 1 momentissa säädetään terveydelle vaarallisesta kemikaalista, 2 momentissa ympäristölle vaarallisesta kemikaalista sekä 3 momentissa palo- ja räjähdysvaarallisesta kemikaalista. ”Terveydelle vaarallinen kemikaali” ei täten kattaisi 2—3 momentissa tarkoitettuja vaarallisia kemikaaleja, joten pykälän otsikkoa esitetään muutettavaksi siten, et-

tä sana ”terveydelle” poistettaisiin.

Pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että CLP-asetuksen liitteessä VI säädetään eräiden 1—3 momentissa tarkoitettujen kemikaalien luokituksista ja merkitsemisestä. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädettäisiin tarkemmin siitä, mitä nämä kemikaalit ovat. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella vaarallisten aineiden luettelosta (509/2005) on annettu luettelo yleisimmistä vaarallisista kemikaaleista ja niiden luokituksista ja merkinnöistä vielä voimassa olevan 4 momentin nojalla. Mainittu sosiaali- ja terveysministeriön asetus on annettu EY:n ainedirektiivin I liitteen muutosten täytäntöönpanemiseksi. Ainedirektiivin I liite on kuitenkin kumottu CLP-asetuksella 20 päivästä tammikuuta 2009 lukien. Nämä säännökset ovat korvautuneet CLP-asetuksen VI liitteellä. CLP-asetuksen liitteessä VI olevat kemikaalien nimet on tällä hetkellä julkaistu CLP-asetuksessa ainoastaan englanniksi. Koska nimien on oltava kemikaalipakkauksessa kunkin jäsenvaltion kansallisilla kielillä eli Suomessa suomeksi ja ruotsiksi, esitetään sosiaali- ja terveysministeriölle momentin kumoamisen sijaan valtuutus antaa asetus CLP-asetuksen VI liitteessä tarkoitettujen aineiden nimien toisinnon vahvistamiseksi suomeksi ja ruotsiksi. Komissio on antanut CLP-asetuksen hyväksyneen neuvoston pöytäkirjaan 28 päivänä marraskuuta 2008 lausuman, jossa se lupaa ryhtyä toimenpiteisiin kemikaalinimien lisäämiseksi CLP-asetuksen liitteeseen VI kaikilla EU:n virallisilla kielillä. Siihen asti kunnes CLP-asetuksen VI liitteen kieliversiot suomeksi ja ruotsiksi olisivat valmiit, asiasta säädettäisiin kansallisesti sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Toiminnanharjoittaja noudattaa CLP-asetuksen VI liitteen luokituksia ja merkintöjä liitteessä mainittujen aineiden osalta, mutta voisi tällöin varmentaa aineen nimen suomeksi ja ruotsiksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta.

48 a §. Tietojen toimittaminen kemikaalista. Pykälän 1 momentti, jossa säädetään kemikaalin markkinoille luovuttamisesta vastaavan toiminnanharjoittajan velvoitteesta toimittaa tietoja erikseen nimettävälle elimelle Suomen hyväksymien kansainvälisten so-

pimusten nojalla siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään esitetään kumottavaksi. Näin toimitettuja tietoja voidaan kumottavaksi esitetyn 1 momentin mukaan käyttää kemikaalien aiheuttamien terveyshaittojen vuoksi tarvittavien lääketieteellisten hoito-ohjeiden ja ennaltaehkäisevien ohjeiden antamiseen. CLP-asetuksen 45 artikla korvaa kyseisen momentin. Tietojen toimittamisvelvollisuudesta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle säädetään jo nykyisellään lainkohdan 2 momentissa. Täten nykyinen 2 momentti siirtyisi lainkohdan 1 momentiksi kumottavaksi esitetyn momentin tilalle.

Pykälän 3 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että tietojen toimittamisesta säädettäisiin tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella pelkän asetuksen sijaan. Nykyisen 3 momentin mukaan yksityiskohdaiset säännökset tietojen toimittamisesta annetaan työsuojelusta ja sen valvonnasta vastaavan ministeriön päätöksellä. Sosiaali- ja terveysministeriö on toiminut työsuojelusta ja sen valvonnasta vastaavana ministeriönä 1 päivästä huhtikuuta 1997 lukien. Täten viite työsuojelusta ja sen valvonnasta vastaavaan ministeriöön poistettaisiin. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut momentin nojalla asetuksen kemikaaleja koskevien tietojen toimittamisesta (553/2008).

52 §. Kemikaalirikkomus. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa esitetään kemikaalirikkomuksena rangaistavaksi nykyisen lainsäädännön mukaisten luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien velvoitteiden rikkominen. Momentin 1 kohdassa säädettäisiin uutena tekemuotona rangaistavaksi lain 17 §:ssä tarkoitettujen kemikaalin päällystä ja tiedonantovelvollisuutta koskevien säännösten noudattamatta jättäminen. Lisäksi momentin 3 kohdassa säädettäisiin uutena tekemuotona rangaistavaksi 48 a §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisvelvollisuutta koskevan velvoitteen laiminlyönti. Kyseisen lainkohdan mukaan REACH-asetuksen 31 artiklassa tarkoitettua kemikaalia koskevat tiedot on toimitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Esitetyn muutoksen myötä nykyisen momentin 1—4 kohta siirtyisivät momentin 2—5 kohdaksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään kemikaalirikkomuksena rangaistaviksi tiettyjen REACH-asetuksen velvoitteiden rikkominen.

Momenttiin esitetään lisättäväksi uutena kohtanaan rikkomus-/laiminlyöntitapaus, joka koskisi REACH-asetuksen 65 artiklan mukaisen lupanumeron lisäämistä merkintöihin ennen aineen tai ainetta sisältävän valmisteen saattamista markkinoille luvan saanutta käyttöä varten. Kohdan lisääminen olisi perusteltua valvontaviranomaisten toiminnan tehostamiseksi. Euroopan kemikaaliviraston valvontaforumissa on nimenomaan kiinnitetty huomiota kyseisen REACH-asetuksen artiklan vastaisen toiminnan sanktioinnin tärkeyteen. Muutetussa pykälässä rangaistukset on numeroitu REACH-asetuksen artiklaviittautusten mukaisessa järjestyksessä, jolloin esitetty 65 artiklaa koskeva rangaistussäännös lisättäisiin momentin 10 kohdaksi, jolloin nykyinen 10 kohta siirtyisi momentin uudeksi 11 kohdaksi. Muilta osin lainkohdan aineellinen sisältö pysyisi ennallaan.

Lainkohtaan esitetään lisättäväksi uusi 3 momentti, jolloin lainkohdan nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi. Uuden 3 momentin mukaan kemikaalirikkomuksena voitaisiin rangaista CLP-asetuksen 4 artiklassa sekä II—IV osastossa tarkoitettuja luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien velvoitteiden, 40 artiklassa tarkoitettujen ainetta koskevien tietojen ilmoittamisvelvollisuuden Euroopan kemikaalivirastolle sekä 49 artiklassa tarkoitettua velvollisuutta säilyttää tietoja tai toimittaa niitä toimivaltaiselle viranomaiselle, valvontaviranomaiselle tai Euroopan kemikaalivirastolle, rikkominen. CLP-asetuksen velvoitteiden rikkomisesta annetuista kansallisista seuraamussäännöksistä on ilmoitettava Euroopan komissiolle viimeistään 20 päivänä kesäkuuta 2010.

Pykälän 2 ja 3 momentissa ehdotetut seuraamussäännökset ovat luonteeltaan lähinnä ennalta ehkäiseviä. Kemikaalilain ja sitä kautta REACH- ja CLP-asetusten säännösten laiminlyönti- ja rikkomustapaukset käsiteltäisiin ensisijaisesti kemikaalilain 45 §:n, jossa säädetään valvontaviranomaisten asettamista kielloista ja rajoituksista sekä 51 §:n, jossa säädetään uhkasakosta ja teettämisuhasta, nojalla. Kriminalisointia käytettäisiin vasta, jos 45 §:n mukaiset kiellot ja rajoitukset, joita

voidaan tehostaa 51 §:n mukaisilla pakko-keinoilla, osoittautuisivat tehottomiksi. REACH- ja CLP-asetusten velvoitteiden rikkomisesta seuraavien rangaistusten tulisi olla tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia teon vakavuuteen nähden.

62 a §. *Maanpuolustusta koskevat poikkeukset.* Pykälää muutettaisiin siten, että valtuus valtioneuvoston asetuksella säättää poikkeuksia tämän lain ja REACH-asetuksen velvoitteiden noudattamisesta, jos se on välttämätöntä maanpuolustuksen vuoksi, laajennettaisiin koskemaan myös CLP-asetuksen noudattamista. Pykälän valtuutta täsmennettäisiin tarkoittamaan kansallisista menettelyistä annettua asetusta poiketen lain aiemmasta sanamuodosta, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin poiketa tämän lain tai REACH-asetuksen velvoitteista. CLP-asetuksen 1 artiklan 4 kohdan nojalla jäsenvaltio voi sallia vapautuksen CLP-asetuksen noudattamisesta tietyissä erityisissä tapauksissa. CLP-asetukseen säädettiin maanpuolustusta koskeva poikkeusmahdollisuus, koska vastaava poikkeus sisältyy myös EY:n REACH-asetukseen. Kyseisessä REACH-asetuksen artiklakohdassa tarkoitetaan perustamissopimuksen 296 artiklan 1 kohdan b alakohtaa, jossa viitataan luetteloon tietyistä tuotteista, joita tällainen poikkeusmenettely voisi koskea.

Perustamissopimuksen 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi ja jotka liittyvät aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan. Nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan saa heikentää sellaisten tuotteiden kilpailun edellytyksiä yhteismarkkinoilla, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön.

Lakiin esitetään lisättäväksi CLP-asetuksen noudattamista koskeva poikkeusmahdollisuus vastaavalla tavalla, kuin on aiemmin säädetty REACH-asetuksen noudattamisesta poikkeamisesta. Mikäli tarvetta poikkeukselle ilmenisi, poikkeuksen antomahdollisuus ja sen tarve ja tarvittavat riskinhallintakeinot sekä valvonta arvioitaisiin näitä seikkoja koskevan valtioneuvoston asetuksen valmis-

telun yhteydessä määriteltävällä tavalla. Valtioneuvoston asetuksen valmistelu on tarkoitus käynnistää vuoden 2009 aikana. Useilla muilla EU-mailla on vastaavalla tavalla säädetty laissa yleinen poikkeusmahdollisuus, kuitenkin niin, että poikkeuksen maanpuolustuksellinen tarve ja ehdot on tarkasti määriteltävä alemmanasteisessa säädöksessä taikka muussa menettelyssä. Poikkeusten tulisi koskea vain niitä toimintoja ja niitä aineita, seoksia tai esineitä, joilla on merkitystä maanpuolustuksen kannalta. Poikkeusten haitalliset terveys- ja ympäristövaikutukset olisi myös pyrittävä minimoimaan. Poikkeusta säädettäessä olisi varmistettava puolustushallinnon oma valvonta sekä huolehdittava riskinhallintakeinoista.

1.2. Rikoslaki

44 luku

Terveyttä ja turvallisuutta vaarantavista rikoksista

1 §. *Terveysrikos.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin kemikaalilain ja REACH-asetuksen lisäksi myös CLP-asetukseen. CLP-asetuksen mukaisten velvoitteiden rikkomisesta voitaisiin täten tuomita terveysrikoksesta, jos laiminlyönti aiheuttaisi ihmisen terveydelle tai hengelle vaaraa, sakkoon tai enintään puoleksi vuodeksi vankeusrangaistukseen. CLP-asetuksen osalta esimerkiksi ihoa syövyttävän tai välittömästi myrkyllisen kemikaalin myyminen asetuksen vastaisesti juomapulloa muistuttavassa pakkauksessa ilman asianmukaisia varoitusmerkintöjä voisi aiheuttaa vaaraa ihmisen terveydelle tai hengelle.

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §. *Ympäristön turmeleminen.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin kemikaalilain ja REACH-asetuksen lisäksi myös CLP-asetukseen. CLP-asetuksen mukaisten velvoitteiden rikkomisesta voitai-

siin täten tuomita ympäristön turmelemisrikkoksesta, jos teko olisi omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, sakkoon tai enintään kahdeksi vuodeksi vankeusrangaistukseen. Pykälässä olevan termin ”valmiste” (englanniksi ”preparation”) lisäksi voidaan käyttää CLP-asetuksen mukaista termiä ”seos” (”mixture”). CLP-asetuksen vastaisista teoista voisi seurata enintään 6 vuotta vankeutta rikoslain 48 luvun 2 §:n, jossa säädetään rangaistavaksi törkeä ympäristön turmeleminen, nojalla. Rikoslain 48 luvun 2 §:ää voidaan soveltaa, jos toiminnanharjoittaja rikkoo edellä 1 §:ssä tarkoitettua viranomaisen antamaa määräystä tai kieltä koskien kemikaalin valmistamista, luovuttamista, kuljettamista, käyttämistä taikka aineen, valmisteen tai tuotteen säilyttämistä tai laitteen käyttämistä. Vaikkakaan rikoslain 48 luvun 2 §:ää ei tällä ehdotuksella esitetä muutettavaksi, on 2 §:ssä oleva viittaus 1 §:ään tärkeä huomioida, koska se vaikuttaa CLP-asetuksen kansalliseen soveltamisalaan.

CLP siirtymäsäännösten vaikutus rangaistussääntelyyn:

CLP-asetus sisältää useita siirtymäsäännöksiä asetuksen velvoitteiden täyttämiseksi. Vaikka itse asetus on tullut voimaan 20 päivänä tammikuuta 2009, aineet voi luokitella, merkitä ja pakata 1 päivään joulukuuta 2010 saakka ainedirektiiviin perustuvien kansallisten säännösten mukaan. Seokset voi luokitella, merkitä ja pakata 1 päivään kesäkuuta 2015 saakka seosdirektiiviin perustuvien kansallisten säännösten mukaisesti. Toiminnanharjoittaja voi valita kumpaa lainsäädäntöä hän noudattaa, ja siten molempien lainsäädäntöjen noudattamisen rikkomisesta tulisi voida rangaista kemikaalilain tai rikoslain nojalla. Ehdotetulla muutoksella myös siirtymäaikojen jälkeen sovellettavat velvoitteet tulisivat rikoslain soveltamispiiriin. Kemikaalilain 52 §:n uuden kolme momentin lisäksi on tarpeen säätää myös CLP-asetuksen törkeiden tekojen rangaistavuudesta ehdotetulla rikoslain muutoksella.

Rangaistussääntelyn piiriin tulevat uudet CLP-asetuksen mukaiset velvoitteet:

Rikoslaisissa säädetään kemikaalilain noudattamatta jättämisestä aiheutuvan terveys- tai ympäristövaaran aiheuttamisesta seuraavasta terveysrikkoksesta tai ympäristön turmelemisesta. Täten kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien säännösten rikkominen voidaan katsoa sisältyvän jo rikoslain soveltamisalan piiriin. CLP-asetus muuttaa luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevia kriteerejä ja muotoiluja, mutta ei aiheuta merkittäviä kokonaan uusia velvoitteita. Asetuksella on muun muassa lisätty uusia vaaraluokkia ja muutettu merkintöjä. Pakkaamista koskeviin vaatimuksiin sen sijaan on tullut vain vähäisiä muutoksia. Luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien velvoitteiden laiminlyönti saattaisi vaarantaa ihmisten terveyttä tai turmella ympäristöä, jos esimerkiksi vaarallista kemikaalia ei olisi merkitty vaaralliseksi eikä sitä siksi osattaisi sellaisena käsitellä, vaarallisen kemikaalin pakkaus vuotaisi tai varoitusetiketistä puuttuisi olennaisia tietoja kemikaalin aiheuttamasta vaarasta tai välttämättömistä suojautumiskeinoista eikä kemikaalin käyttäjä näin osaisi toimia asianmukaisesti.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun 8 b §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin REACH-asetuksen 124 artiklan sekä CLP-asetuksen 44 artiklan mukaisen neuvonnan järjestämisestä ja toteuttamisesta.

Ehdotetun 48 a §:n 2 momentin mukaan kemikaalia koskevien tietojen toimittamisesta säädettäisiin tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella pelkän asetuksen sijaan. Lainkohdan sanamuoto muutettaisiin tältä osin vastaamaan uuden perustuslain vaatimuksia.

Lisäksi 62 a §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää maanpuolustuksen kannalta välttämättömiä poikkeuksia koskevista kansallisista menettelyistä tämän lain, REACH-asetuksen ja CLP-asetuksen velvoitteiden noudattamisesta. CLP-asetuksen 1 ar-

tiklan 4 kohdan nojalla jäsenvaltio voi sallia vapautuksen CLP-asetuksen noudattamisesta tietyissä erityisissä tapauksissa.

REACH-asetuksen 2 artiklan 3 kohdassa on tätä koskeva vastaava poikkeamismahdollisuus.

Käytännössä tällainen poikkeus voisi tulla kysymykseen, jos kemikaalilain, REACH-asetuksen tai CLP-asetuksen noudattaminen ei maanpuolustuksen luonteen, tarkoituksen tai erityistehtävien vuoksi olisi mahdollista, tai jos maan keskeisten turvallisuusasetujen vuoksi olisi pidettävä tavanomaista tiukemmin salassa tietoja, jotka kemikaalilain, REACH-asetuksen tai CLP-asetuksen mukaan on toimitettava.

Poikkeusten välttämättömyys tarkoittaa sitä, että poikkeusten tulisi koskea vain niitä toimintoja ja niitä aineita, valmisteita tai esineitä, joilla on merkitystä maanpuolustuksen kannalta. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin lisäksi säätää poikkeukselle asetettavista ehdoista terveyden ja ympäristön suojelemiseksi. Poikkeusta säädettäessä olisi varmistettava puolustushallinnon oma valvonta sekä huolehdittava riskinhallintakeinoista, joilla poikkeusten haitalliset terveys- ja ympäristövaikutukset pyrittäisiin minimoimaan.

3. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Jos toiminnanharjoittaja CLP-asetuksen 62 artiklan nojalla luokittelee, pakkaa ja merkitsee aineen mainitun asetuksen II, III ja IV osaston säännösten mukaisesti vasta 1 päivästä joulukuuta 2010 ja seoksen vasta 1 päivästä kesäkuuta 2015, sovelletaan luokitukseen, pakkaamiseen ja merkintöjen tekemiseen ennen mainittuja ajankohtia tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Jos toiminnanharjoittaja CLP-asetuksen 61 artiklan nojalla luokittelee, pakkaa ja merkitsee aineen mainitun asetuksen säännösten mukaisesti jo ennen 1 päivää joulukuuta

2010 tai seoksen jo ennen 1 päivää kesäkuuta 2015, aine ja seos on luokiteltava myös tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti.

4. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kemikaalilain muuttamista koskevan ehdotuksen 6 ja 7 §:n mukaista tarkastusoikeutta on tarkasteltava perustuslain 10 §:ssä säädetyn kotirauhan kannalta. Kemikaalilain 14 §:ssä olevan toiminnanharjoittajan määritelmän perusteella kyse on lähinnä ammattija elinkeinotoiminnasta, minkä johdosta tarkastukset kohdistuisivat käytännössä ammatti- ja elinkeinotoimintaan käytettäviin tiloihin.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt tulkintakäytännössään tärkeänä, että sääntely on täsmällistä ja että asumiseen tarkoitettut tilat suljetaan nimenomaisesti tarkastusten ulkopuolelle (esim. PeVL 18/2006 vp, PeVL 36/2004 vp). Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan kotirauhan piiri kattaa lähtökohtaisesti "kaikenlaisen pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyt tilat" (PeVL 16/2004 vp). Koska tila, jossa ammattia tai elinkeinoa harjoitetaan, voi sijaita asuintilojen yhteydessä, perustuslakivaliokunnan vakiintuneen kannan mukaisesti on perusteltua sulkea perustuslaillisen kotirauhan piiriin kuuluvat asuintilat tarkastusoikeuden ulkopuolelle. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaisesti perustuslaillinen "kotirauhan piiriin kuuluva tila" tarkoittaa "pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyä tilaa". Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat ovat lähinnä asuntoja. Kemikaalilain 47 §:ään, jossa säädetään valvonnan tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta on kemikaalilain muuttamisesta annetulla lailla (491/2008) tarkennettu lainkohdan 2 momenttiin, ettei tarkastusta saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa.

Edellä esitetyn perusteella 6 ja 7 §:n mukainen sääntely ei siten muodostuisi kotirauhan suojan kannalta ongelmalliseksi.

Lait voidaan säätää tavallisessa lainsäätä-

misjärjestyksessä. kunnan hyväksyttäväiksi seuraavat lakiehdotukset:
Edellä esitetyn perusteella annetaan Edus-

Lakiehdotukset

1.

Laki**kemikaalilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 2 §:n 3 momentti, 5 §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 4 momentti sekä 8 b, 8 e, 10, 11, 48 a, 52 ja 62 a §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 momentti sekä 8 b ja 62 a § laissa 628/2007, 5 §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 4 momentti ja 8 e § laissa 491/2008, 10 §:n ruotsinkielinen sanamuoto viimeksi mainitussa laissa, 11 § osaksi laeissa 1412/1992 ja 12/1997, 48 a § mainitussa laissa 1412/1992, laissa 368/1998 ja mainitussa laissa 628/2007 sekä 52 § laissa 404/2002 ja mainitussa laissa 491/2008, seuraavasti:

2 §

panoon.

Lain soveltamisala

5 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja Suomen ympäristökeskus

—————
 Tätä lakia sovelletaan lisäksi kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006, jäljempänä *REACH-asetus*, sekä aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1272/2008, jäljempänä *CLP-asetus*, sekä mainittujen asetusten nojalla annettujen Euroopan yhteisöjen säännösten täytäntöön-

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista koskeva valmistettavien ja markkinoille saatettavien kemikaalien ja kemikaaleja sisältävien esineiden ja biosidivalmisteiden valvonta sekä toimeenpanon ja kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen valtakunnallinen ohjaus kuuluu:

1) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien terveyshaittojen sekä palo- ja räjähdysvaarojen ehkäisemisestä ja torjumisesta; sekä

2) Suomen ympäristökeskukselle, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta.

Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto vastaa lääninhallitusten valvonnan valtakunnallisesta ohjauksesta.

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluu erityisesti toimialoillaan:

1) valvoa REACH-asetuksen II osastossa tarkoitettujen rekisteröinti- ja ilmoitusvelvoitteiden, IV osastossa tarkoitettujen tiedottamisvelvoitteiden sekä 67 artiklassa tarkoitettujen rajoitusten noudattamista;

2) päättää toimista, joita 6 §:n 4 momentissa, 6 a §:n 4 momentissa, 7 §:n 5 momentissa ja 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen valvonassa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää;

3) toimia kansallisena yhteysviranomaisena Euroopan kemikaaliviraston ja tämän lain valvontaviranomaisten tiedonvaihdossa;

4) osallistua EU:n jäsenmaiden valvontaviranomaisten väliseen yhteistyöhön ja yhteensovittaa kemikaaliviraston valvontaforumissa päätettyjen valvontahankkeiden kansallista toimeenpanoa;

5) valvoa kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista sekä valvoa CLP-asetuksen 4 artiklassa sekä II–IV osastoissa tarkoitettujen luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien velvoitteiden, 40 artiklassa tarkoitettujen ilmoitusvelvollisuuden sekä 48 artiklan mainontaa koskevien säännösten noudattamista.

Suomen ympäristökeskus valvoo lisäksi 42 §:n sekä vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 ja kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä tehdyn Rotterdamin yleissopimuksen (SopS 107/2004) noudattamista, kun kemikaaleja viedään Suomesta.

6 §

Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto

Työsuojelutoimisto tekee tarkastuksia kemikaaleja ja niitä sisältäviä esineitä valmistavien, maahantuovien, varastoitavien ja käytävien toiminnanharjoittajien tiloihin ja val-

voo REACH-asetuksen II osastossa tarkoitettujen rekisteröinti- ja ilmoitusvelvoitteiden, IV osastossa tarkoitettujen tiedottamista koskevien velvoitteiden, V osastossa tarkoitettujen jatkokäyttäjän velvoitteiden, VII osastossa tarkoitettujen luvanvaraisten aineiden käyttöä koskevien velvoitteiden sekä 67 artiklassa tarkoitettujen rajoitusten noudattamista. Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto valvoo lisäksi työssä käytettävien ja valmistettavien kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja CLP-asetuksen säännösten noudattamista sekä kemikaaleista 48 a §:n mukaisesti tehtävien ilmoitusten toimittamista.

7 §

Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtävänä on osallistua sen lisäksi, mitä 8 d §:ssä säädetään, muiden valtakunnallisten valvontahankkeiden toteuttamiseen sekä valvoa erityisesti, että:

1) markkinoille saatettavat kemikaalit on luokiteltu ja pakattu sekä niiden päällykset on merkitty CLP-asetuksen tai tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti;

2) toiminnanharjoittajat ovat toimittaneet 48 a §:ssä tarkoitettujen tiedot Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ylläpitämään kemikaalituoterekisteriin;

3) REACH-asetuksen 31–33 artiklassa tarkoitettuja tiedottamisvelvoitteita noudatetaan;

4) REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisia rajoituksia noudatetaan; sekä

5) vaarallisen kemikaalin vähittäismyyntiä koskevia tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä noudatetaan.

8 b §

Kansallinen neuvontapalvelu

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavi-

rasto ja Suomen ympäristökeskus vastaavat kansallisen neuvontapalvelun järjestämisestä REACH-asetuksen 124 artiklan sekä CLP-asetuksen 44 artiklan mukaisen neuvonnan antamiseksi valmistajille, maahantuojille, jatkokäyttäjille, jakelijoille ja muille asianosaisille. Neuvontapalvelun järjestämisestä ja toteuttamisesta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 e §

Eräiden Euroopan yhteisön asetusten toimivaltaiset viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 5, 7, 8, 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto toimii lisäksi asetuksen 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, kun on kyse pesuaineiden aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta taikka asetuksen 8 artiklassa tarkoitettuna hyvän laboratoriokäytännön noudattamisesta.

Suomen ympäristökeskus toimii pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja Suomen ympäristökeskus toimivat REACH-asetuksen 121 artiklassa sekä CLP-asetuksen 43 artiklassa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina kumpikin omalla toimialallaan.

10 §

Kemikaali

Tässä laissa *kemikaalilla* tarkoitetaan aineita ja seoksia siten kuin ne määritellään REACH- ja CLP-asetuksissa. Valmisteella tarkoitetaan seosta.

11 §

Vaarallinen kemikaali

Tässä laissa tarkoitetaan *terveydelle vaarallisella kemikaalilla* kemikaalia, joka elimistöön joutuessaan voi aiheuttaa kemiallisten ominaisuuksiensa vuoksi jo vähäisenä määränä haittaa ihmisen terveydelle.

Ympäristölle vaarallisella kemikaalilla tarkoitetaan kemikaalia, joka ympäristöön joutuessaan voi aiheuttaa jo vähäisenä määränä haittaa elolliselle luonnolle.

Palo- ja räjähdysvaarallisella kemikaalilla tarkoitetaan kemikaalia, joka fyysikaalis-kemiallisten ominaisuuksiensa vuoksi voi aiheuttaa tulipalon tai räjähdysten.

CLP-asetuksen liitteessä VI säädetään eräiden 1—3 momentissa tarkoitettujen kemikaalien luokituksista ja merkitsemisestä. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, mitä nämä kemikaalit ovat.

48 a §

Tietojen toimittaminen kemikaalista

Toiminnanharjoittajan, joka vastaa REACH-asetuksen 31 artiklassa tarkoitettujen kemikaalin saattamisesta markkinoille tai käyttöön Suomessa, on toimitettava tiedot kemikaalista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle.

Tietojen toimittamisesta säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

52 §

Kemikaalirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 17 §:ssä tarkoitettujen kemikaalin päällystä ja tiedonantovelvollisuutta koskevien säännösten noudattamisen,

2) laiminlyö 25 §:ssä tarkoitettua hyväksymisen hakemisen, 30 c §:ssä tarkoitettua rekisteröinnin hakemisen taikka 30 e §:ssä tar-

koitetun luvan hakemisen tai ilmoituksen tekemisen,

3) laiminlyö 48 a §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisvelvollisuuden tai 42 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden taikka laiminlyö vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 7, 9, 13, 14 ja 16 artiklan mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kemikaalin viennistä tai 15 artiklan mukaisen kauttakulkua koskevien tietojen luovuttamisen, rikkoo 13 artiklassa tarkoitettua vastaanottajamaan tekemää päätöstä tai 14 artiklan mukaista vientikieltoa,

4) rikkoo pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3 tai 4 artiklan säännöksiä pesuaineiden ja niiden sisältämien pinta-aktiivisten aineiden markkinoille saattamisesta, 7 artiklan mukaista testausvaatimusta taikka laiminlyö 9 artiklan mukaisen tietojen toimittamisvelvollisuuden taikka

5) rikkoo pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 3 artiklassa tarkoitettua kieltoa ja rajoitusta taikka laiminlyö 5 artiklan varastoa koskevien määräysten noudattamisen,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kemikaalirikkomuksesta* sakkoon.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo REACH-asetuksen

1) 5–7, 9, 11 tai 17–19 artiklan mukaisia rekisteröinti- tai ilmoitusvelvollisuuksia Euroopan kemikaalivirastolle,

2) 14 tai 37–39 artiklan mukaisia kemikaalien turvallisuusarviointi-, raportointi-, soveltamis- tai tiedottamisvelvollisuuksia,

3) 22, 24, 40, 41, 46 ja 66 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisvelvollisuutta Euroopan kemikaalivirastolle,

4) 31 artiklan velvollisuutta, joka koskee käyttöturvallisuustiedotetta ja siltä edellytettävien tietojen toimittamista vastaanottajalle,

5) 32 artiklan mukaista ainetta tai valmisteita koskevaa tiedottamisvelvoitetta,

6) 33 ja 34 artiklan tiedottamisvelvollisuutta taikka 35 artiklan mukaista työntekijöiden tiedonsaantimahdollisuutta,

7) 36 artiklan mukaista velvollisuutta säilyttää tietoja tai toimittaa niitä toimivaltaiselle viranomaiselle tai Euroopan kemikaalivirastolle,

8) 49 artiklassa tarkoitettujen lisätietojen toimittamisen toimivaltaiselle viranomaiselle,

9) 56 artiklan mukaista markkinoille saattamista tai käyttöä varten koskevaa kieltoa ilman Euroopan kemikaaliviraston kyseiselle aineelle myöntämää nimenomaista lupaa,

10) 65 artiklan mukaisen lupanumeron lisäämisen merkintöihin taikka

11) 67 artiklan mukaista ainetta sellaisenaan, valmisteesa tai esineessä koskevan liitteessä XVII säädetyn rajoituksen noudattamista.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo CLP-asetuksen

1) 4 artiklassa sekä II–IV osastossa tarkoitettuja luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevia velvoitteita,

2) 40 artiklassa tarkoitettujen ainetta koskevien tietojen ilmoittamisen Euroopan kemikaalivirastolle taikka

3) 49 artiklassa tarkoitettua velvollisuutta säilyttää tietoja tai toimittaa niitä toimivaltaiselle viranomaiselle, valvontaviranomaiselle tai Euroopan kemikaalivirastolle.

Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai määräystä voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

62 a §

Maanpuolustusta koskevat poikkeukset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää kansallisista menettelyistä, joilla voidaan tehdä maanpuolustuksen kannalta välttämättömiä poikkeuksia tämän lain, REACH-asetuksen ja CLP-asetuksen noudattamisesta sen mukaan, mitä REACH-asetuksen 2 artiklan 3 kohdassa ja CLP-asetuksen 1 artiklan 4 kohdassa säädetään. Valtioneuvoston asetuksella

sella voidaan tällöin antaa terveyden ja ympäristön suojelemiseksi tarpeellisia säännöksiä kemikaalien aiheuttamien terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Jos toiminnanharjoittaja CLP-asetuksen 62 artiklan nojalla luokittelee, pakkaa ja merkitsee aineen mainitun asetuksen II, III ja IV osaston säännösten mukaisesti vasta 1 päivästä joulukuuta 2010 ja seoksen vasta 1 päivästä kesäkuuta 2015, sovelletaan luokituk-

seen, pakkaamiseen ja merkintöjen tekemiseen ennen mainittuja ajankohtia tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Jos toiminnanharjoittaja CLP-asetuksen 61 artiklan nojalla luokittelee, pakkaa ja merkitsee aineen mainitun asetuksen säännösten mukaisesti jo ennen 1 päivää joulukuuta 2010 tai seoksen jo ennen 1 päivää kesäkuuta 2015, aine ja seos on luokiteltava myös tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

—————

2.

Laki**rikoslain 44 luvun 1 §:n ja 48 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:n 1 momentti ja 48 luvun 1 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 44 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 629/2007 ja 48 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 748/2007, seuraavasti:

44 luku

Terveyttä ja turvallisuutta vaarantavista rikoksista

1 §

Terveysrikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) kasvinsuojeluaineista annetun lain (1259/2006),

2) kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain (75/2004),

3) kemikaalilain (744/1989), kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006, jäljempänä *REACH-asetus*, tai aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annetun Euroopan

parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1272/2008, jäljempänä *CLP-asetus*,

4) terveydensuojelulain (763/1994) tai

5) elintarvikelain (23/2006)

taikka niiden nojalla annetun säännöksen tai yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti valmistaa, käsittelee, tuo tai tahallaan yrittää tuoda maahan, pitää hallussaan, varastoi, kuljettaa, pitää myynnissä, välittää tai luovuttaa tavaraa tai ainetta, valmistetta tai esinettä siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen hengelle tai terveydelle, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *terveysrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määrä-

yksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta, seosta, tuotetta tai esinettä taikka käyttää laitetta kemikaalilain, REACH-asetuksen, CLP-asetuksen taikka näiden tai ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetun säännöksen vastaisesti taikka otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000, tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 842/2006 tai pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 vastaisesti taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mainitun säännöksen, jätelain nojalla annetun säännöksen, yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa tai

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai jätteiden siirrosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1013/2006 vastaisesti taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta,

valmistetta tai tuotetta vastoin ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta taikka vastoin otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000, tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 842/2006, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 tai pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 taikka vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1946/2003

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Helsingissä 27 päivänä maaliskuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

1.

Laki**kemikaalilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 2 §:n 3 momentti, 5 §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 4 momentti sekä 8 b, 8 e, 10, 11, 48 a, 52 ja 62 a §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 momentti sekä 8 b ja 62 a § laissa 628/2007, 5 §, 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 4 momentti ja 8 e § laissa 491/2008, 10 §:n ruotsinkielinen sanamuoto viimeksi mainitussa laissa, 11 § osaksi laeissa 1412/1992 ja 12/1997, 48 a § mainitussa laissa 1412/1992, laissa 368/1998 ja mainitussa laissa 628/2007 sekä 52 § laissa 404/2002 ja mainitussa laissa 491/2008, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

2 §

*Lain soveltamisala**Lain soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan lisäksi kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006, jäljempänä *REACH-asetus*, ja sen nojalla annettujen Euroopan yhteisöjen säännösten täytäntöönpanoon.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006, jäljempänä *REACH-asetus*, sekä *aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta* annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1272/2008, jäljempänä *CLP-asetus*, sekä mainittujen asetusten nojalla annettujen Euroopan yh-

teisöjen säännösten täytäntöönpanoon.

5 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus ja Suomen ympäristökeskus

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista koskeva valmistettavien ja markkinoille saatettavien kemikaalien ja kemikaaleja sisältävien esineiden ja biosidivalmisteiden valvonta sekä toimeenpanon ja kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen valtakunnallinen ohjaus kuuluu:

1) Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien terveyshaittojen sekä palo- ja räjähdysvaarojen ehkäisemisestä ja torjumisesta; sekä

2) Suomen ympäristökeskukselle, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta.

Lisäksi Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus vastaa lääninhallitusten valvonnan valtakunnallisesta ohjauksesta.

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluu erityisesti toimialoiltaan:

1) valvoa REACH-asetuksen II osastossa tarkoitettujen rekisteröinti- ja ilmoitusvelvoitteiden, IV osastossa tarkoitettujen tiedottamisvelvoitteiden 67 artiklassa tarkoitettujen rajoitusten sekä 113 artiklassa tarkoitettun ilmoitusvelvollisuuden noudattamista;

2) päättää toimista, joita 6 §:n 4 momentissa, 6 a §:n 4 momentissa, 7 §:n 5 momentissa ja 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen valvonnassa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää;

3) toimia kansallisena yhteysviranomaisena Euroopan kemikaaliviraston ja tämän lain valvontaviranomaisten tiedonvaihdoissa;

4) osallistua EU:n jäsenmaiden valvontaviranomaisten väliseen yhteistyöhön ja yh-

5 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja Suomen ympäristökeskus

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista koskeva valmistettavien ja markkinoille saatettavien kemikaalien ja kemikaaleja sisältävien esineiden ja biosidivalmisteiden valvonta sekä toimeenpanon ja kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen valtakunnallinen ohjaus kuuluu:

1) *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle*, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien terveyshaittojen sekä palo- ja räjähdysvaarojen ehkäisemisestä ja torjumisesta; sekä

2) Suomen ympäristökeskukselle, kun on kyse kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta.

Lisäksi *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto* vastaa lääninhallitusten valvonnan valtakunnallisesta ohjauksesta.

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston* ja Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluu erityisesti toimialoiltaan:

1) valvoa REACH-asetuksen II osastossa tarkoitettujen rekisteröinti- ja ilmoitusvelvoitteiden, IV osastossa tarkoitettujen tiedottamisvelvoitteiden sekä 67 artiklassa tarkoitettujen rajoitusten noudattamista;

2) päättää toimista, joita 6 §:n 4 momentissa, 6 a §:n 4 momentissa, 7 §:n 5 momentissa ja 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen valvonnassa havaittujen puutteiden korjaaminen edellyttää;

3) toimia kansallisena yhteysviranomaisena Euroopan kemikaaliviraston ja tämän lain valvontaviranomaisten tiedonvaihdoissa;

4) osallistua EU:n jäsenmaiden valvontaviranomaisten väliseen yhteistyöhön ja yh-

teensovittaa kemikaaliviraston valvontafoorumissa päätettyjen valvontahankkeiden kansallista toimeenpanoa;

Suomen ympäristökeskus valvoo lisäksi 42 §:n sekä vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 ja kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä tehdyn Rotterdamin yleissopimuksen (SopS 107/2004) noudattamista, kun kemikaaleja viedään Suomesta.

6 §

Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto

Työsuojelutoimisto tekee tarkastuksia kemikaaleja ja niitä sisältäviä esineitä valmistavien, maahantuovien, varastoivien ja käyttävien toiminnanharjoittajien tiloihin ja valvoo REACH-asetuksen II osastossa tarkoitettujen rekisteröinti- ja ilmoitusvelvoitteiden, IV osastossa tarkoitettujen tiedottamista koskevien velvoitteiden, V osastossa tarkoitettujen jatkokäyttäjän velvoitteiden, VII osastossa tarkoitettujen luvanvaraisten aineiden käyttöä koskevien velvoitteiden sekä 67 artiklassa tarkoitettujen rajoitusten noudattamista. Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto valvoo lisäksi työssä käytettävien ja valmistettavien kemikaalien luokitusta ja merkintöjä koskevien säännösten noudattamista sekä kemikaaleista 48 a §:n mukaisesti tehtävien ilmoitusten toimittamista.

teensovittaa kemikaaliviraston valvontafoorumissa päätettyjen valvontahankkeiden kansallista toimeenpanoa;

5) valvoa kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista sekä valvoa CLP-asetuksen 4 artiklassa sekä II—IV osastoissa tarkoitettujen luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien velvoitteiden, 40 artiklassa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuuden sekä 48 artiklan mainontaa koskevien säännösten noudattamista.

Suomen ympäristökeskus valvoo lisäksi 42 §:n sekä vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 ja kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä tehdyn Rotterdamin yleissopimuksen (SopS 107/2004) noudattamista, kun kemikaaleja viedään Suomesta.

6 §

Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto

Työsuojelutoimisto tekee tarkastuksia kemikaaleja ja niitä sisältäviä esineitä valmistavien, maahantuovien, varastoivien ja käyttävien toiminnanharjoittajien tiloihin ja valvoo REACH-asetuksen II osastossa tarkoitettujen rekisteröinti- ja ilmoitusvelvoitteiden, IV osastossa tarkoitettujen tiedottamista koskevien velvoitteiden, V osastossa tarkoitettujen jatkokäyttäjän velvoitteiden, VII osastossa tarkoitettujen luvanvaraisten aineiden käyttöä koskevien velvoitteiden sekä 67 artiklassa tarkoitettujen rajoitusten noudattamista. Työsuojelupiirin työsuojelutoimisto valvoo lisäksi työssä käytettävien ja valmistettavien kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja CLP-asetuksen säännösten noudattamista sekä kemikaaleista 48 a §:n mukaisesti teh-

tävien ilmoitusten toimittamista.

7 §

Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtävänä on osallistua sen lisäksi, mitä 8 d §:ssä säädetään, muiden valtakunnallisten valvontahankkeiden toteuttamiseen sekä valvoa erityisesti, että:

1) markkinoille saatettavat kemikaalit on luokiteltu ja pakattu sekä niiden päällykset on merkitty tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti;

2) toiminnanharjoittajat ovat toimittaneet 48 a §:ssä 2 tarkoitetut tiedot Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ylläpitämään kemikaalituoterekisteriin;

3) REACH-asetuksen 31—33 artiklassa tarkoitettuja tiedottamisvelvoitteita noudatetaan;

4) REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisia rajoituksia noudatetaan; sekä

5) vaarallisen kemikaalin vähittäismyyntiä koskevia tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä noudatetaan.

8 b §

Kansallinen neuvontapalvelu

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus ja Suomen ympäristökeskus vastaavat kansallisen neuvontapalvelun järjestämisestä REACH-asetuksen 124 artiklan mukaisen neuvonnan antamiseksi valmistajille, maahantuojille, jatkokäyttäjille, jakelijoille ja muille asianosaisille. Neuvontapalvelun järjestämisestä ja toteuttamisesta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Kunnan kemikaalivalvontaviranomainen

Kunnan kemikaalivalvontaviranomaisen tehtävänä on osallistua sen lisäksi, mitä 8 d §:ssä säädetään, muiden valtakunnallisten valvontahankkeiden toteuttamiseen sekä valvoa erityisesti, että:

1) markkinoille saatettavat kemikaalit on luokiteltu ja pakattu sekä niiden päällykset on merkitty *CLP-asetuksen tai* tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti;

2) toiminnanharjoittajat ovat toimittaneet 48 a §:ssä tarkoitetut tiedot *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston* ylläpitämään kemikaalituoterekisteriin;

3) REACH-asetuksen 31—33 artiklassa tarkoitettuja tiedottamisvelvoitteita noudatetaan;

4) REACH-asetuksen 67 artiklan mukaisia rajoituksia noudatetaan; sekä

5) vaarallisen kemikaalin vähittäismyyntiä koskevia tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä noudatetaan.

8 b §

Kansallinen neuvontapalvelu

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja Suomen ympäristökeskus vastaavat kansallisen neuvontapalvelun järjestämisestä REACH-asetuksen 124 artiklan sekä *CLP-asetuksen 44 artiklan* mukaisen neuvonnan antamiseksi valmistajille, maahantuojille, jatkokäyttäjille, jakelijoille ja muille asianosaisille. Neuvontapalvelun järjestämisestä ja toteuttamisesta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 e §

Eräiden Euroopan yhteisön asetusten toimivaltaiset viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 5, 7, 8, 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus toimii lisäksi asetuksen 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, kun on kyse pesuaineiden aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta taikka asetuksen 8 artiklassa tarkoitettuna hyvän laboratoriokäytännön noudattamisesta.

Suomen ympäristökeskus toimii pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus ja Suomen ympäristökeskus toimivat REACH-asetuksen 121 artiklassa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina kumpikin omalla toimialallaan.

10 §

Kemikaali

Tässä laissa tarkoitetaan kemikaalilla alkuaineita ja niiden kemiallisia yhdisteitä sellaisina kuin ne esiintyvät luonnossa tai teollisesti tuotettuina (*aineet*) sekä kahden tai useamman aineen seoksia (*valmisteet*).

11 §

Terveydelle vaarallinen kemikaali

Tässä laissa tarkoitetaan terveydelle vaarallisella kemikaalilla kemikaalia, joka elimistöön joutuessaan voi aiheuttaa kemiallisten ominaisuuksiensa vuoksi jo vähäisenä määränä haittaa ihmisen terveydelle.

8 e §

Eräiden Euroopan yhteisön asetusten toimivaltaiset viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 5, 7, 8, 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto* toimii lisäksi asetuksen 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, kun on kyse pesuaineiden aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta taikka asetuksen 8 artiklassa tarkoitettuna hyvän laboratoriokäytännön noudattamisesta.

Suomen ympäristökeskus toimii pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja Suomen ympäristökeskus toimivat REACH-asetuksen 121 artiklassa sekä *CLP-asetuksen 43 artiklassa* tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina kumpikin omalla toimialallaan.

10 §

Kemikaali

Tässä laissa *kemikaalilla tarkoitetaan aineita ja seoksia siten kuin ne määritellään REACH- ja CLP-asetuksissa. Valmisteella tarkoitetaan seosta.*

11 §

Vaarallinen kemikaali

Tässä laissa tarkoitetaan *terveydelle vaarallisella kemikaalilla* kemikaalia, joka elimistöön joutuessaan voi aiheuttaa kemiallisten ominaisuuksiensa vuoksi jo vähäisenä määränä haittaa ihmisen terveydelle.

Ympäristölle vaarallisella kemikaalilla tarkoitetaan kemikaalia, joka ympäristöön joutuessaan voi aiheuttaa jo vähäisenä määränä haittaa elolliselle luonnolle.

Palo- ja räjähdysvaarallisella kemikaalilla tarkoitetaan kemikaalia, joka fyysikaalis-kemiallisten ominaisuuksiensa vuoksi voi aiheuttaa tulipalon tai räjähdysvaaran.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa, kuultuaan muita valvontaviranomaisena toimivia ministeriöitä, luettelon yleisimmistä terveydelle vaarallisimmista kemikaaleista.

48 a §

Tietojen toimittaminen kemikaalista

Kemikaalin markkinoille luovuttamisesta vastaavan toiminnanharjoittajan tulee toimittaa Suomen hyväksymien kansainvälisten sopimusten toimeenpanemiseksi tietoja markkinoille luovutettavista kemikaaleista erikseen nimettävälle elimelle siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään. Tietoja voidaan käyttää kemikaalien aiheuttamien terveyshaittojen vuoksi tarvittavien lääketieteellisten hoito-ohjeiden ja ennaltaehkäisevien ohjeiden antamiseen.

Kemikaalien valmistajan, maahantuojan, jakelijan tai muun toiminnanharjoittajan, joka vastaa kemikaalin saattamisesta markkinoille tai käyttöön Suomessa, on toimitettava tiedot REACH-asetuksen 31 artiklassa tarkoitettuun kemikaalista Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle.

Tietojen toimittamisesta säädetään tarkemmin asetuksella. Yksityiskohtaiset säännökset tietojen toimittamisesta annetaan työsuojelusta ja sen valvonnasta vastaavan ministeriön päätöksellä.

52 §

Kemikaalirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö 25 §:ssä tarkoitettua hyväksymisen hakemisen, 30 c §:ssä tarkoitettua rekisteröinnin hakemisen taikka 30 e §:ssä

Ympäristölle vaarallisella kemikaalilla tarkoitetaan kemikaalia, joka ympäristöön joutuessaan voi aiheuttaa jo vähäisenä määränä haittaa elolliselle luonnolle.

Palo- ja räjähdysvaarallisella kemikaalilla tarkoitetaan kemikaalia, joka fyysikaalis-kemiallisten ominaisuuksiensa vuoksi voi aiheuttaa tulipalon tai räjähdysvaaran.

CLP-asetuksen liitteessä VI säädetään eräiden 1–3 momentissa tarkoitettujen kemikaalien luokituksista ja merkityksistä. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, mitä nämä kemikaalit ovat.

48 a §

Tietojen toimittaminen kemikaalista

Toiminnanharjoittajan, joka vastaa REACH-asetuksen 31 artiklassa tarkoitettua kemikaalin saattamisesta markkinoille tai käyttöön Suomessa, on toimitettava tiedot kemikaalista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle.

Tietojen toimittamisesta säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

52 §

Kemikaalirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikko 17 §:ssä tarkoitettujen kemikaalin päällystä ja tiedonantovelvollisuutta koskevien säännösten noudattamisen,

tarkoitettun luvan hakemisen tai ilmoituksen tekemisen,

2) laiminlyö 42 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 7, 9, 13, 14 ja 16 artiklan mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kemikaalin viennistä, 15 artiklan mukaisen kauttakulkua koskevien tietojen luovuttamisen taikka rikkoo 13 artiklassa tarkoitettun vastaanottajamaan tekemää päätöstä tai 14 artiklan mukaista vientikieltoa,

3) rikkoo pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3 ja 4 artiklan säännöksiä pesuaineiden ja niiden sisältämien pintaaktiivisten aineiden markkinoille saattamisesta, 7 artiklan mukaista testausvaatimusta taikka laiminlyö 9 artiklan mukaisen tietojen toimittamisvelvollisuuden taikka

4) rikkoo pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 3 artiklassa tarkoitettua kieltoa ja rajoitusta taikka laiminlyö 5 artiklan varastoa koskevien määräysten noudattamisen,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta sakkoon.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo REACH-asetuksen:

1) 5–7, 9, 11 tai 17–19 artiklan mukaisia rekisteröinti- tai ilmoitusvelvollisuuksia Eu-

2) laiminlyö 25 §:ssä tarkoitettun hyväksymisen hakemisen, 30 c §:ssä tarkoitettun rekisteröinnin hakemisen taikka 30 e §:ssä tarkoitettun luvan hakemisen tai ilmoituksen tekemisen,

3) laiminlyö 48 a §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisvelvollisuuden tai 42 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden taikka laiminlyö vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 7, 9, 13, 14 ja 16 artiklan mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kemikaalin viennistä tai 15 artiklan mukaisen kauttakulkua koskevien tietojen luovuttamisen, rikkoo 13 artiklassa tarkoitettun vastaanottajamaan tekemää päätöstä tai 14 artiklan mukaista vientikieltoa,

4) rikkoo pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3 tai 4 artiklan säännöksiä pesuaineiden ja niiden sisältämien pintaaktiivisten aineiden markkinoille saattamisesta, 7 artiklan mukaista testausvaatimusta taikka laiminlyö 9 artiklan mukaisen tietojen toimittamisvelvollisuuden taikka

5) rikkoo pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 3 artiklassa tarkoitettua kieltoa ja rajoitusta taikka laiminlyö 5 artiklan varastoa koskevien määräysten noudattamisen,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta sakkoon.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo REACH-asetuksen

1) 5–7, 9, 11 tai 17–19 artiklan mukaisia rekisteröinti- tai ilmoitusvelvollisuuksia Eu-

roopan kemikaalivirastolle;

2) 14 tai 37–39 artiklan mukaisia kemikaalien turvallisuusarviointi-, raportointi-, soveltamis- tai tiedottamisvelvollisuuksia;

3) 22, 24, 40, 41, 46 ja 66 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisvelvollisuutta Euroopan kemikaalivirastolle;

4) 31 artiklan velvollisuutta, joka koskee käyttöturvallisuustiedotetta ja siltä edellyttävien tietojen toimittamista vastaanottajalle;

5) 32 artiklan mukaista ainetta tai valmisteita koskevaa tiedottamisvelvoitetta;

6) 33 ja 34 artiklan tiedottamisvelvollisuutta taikka 35 artiklan mukaista työntekijöiden tiedonsaantimahdollisuutta;

7) 36 artiklan mukaista velvollisuutta säilyttää tietoja tai toimittaa niitä toimivaltaiselle viranomaiselle tai Euroopan kemikaalivirastolle;

8) 49 artiklassa tarkoitettujen lisätietojen toimittamisen toimivaltaiselle viranomaiselle;

9) 56 artiklan mukaista markkinoille saattamista tai käyttöä varten koskevaa kieltoa ilman Euroopan kemikaaliviraston kyseiselle aineelle myöntämää nimenomaista lupaa; taikka

10) 67 artiklan mukaista ainetta sellaisenaan, valmisteessa tai esineessä koskevan liitteessä XVII säädetyn rajoituksen noudattamista.

Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai mää-

roopan kemikaalivirastolle,

2) 14 tai 37–39 artiklan mukaisia kemikaalien turvallisuusarviointi-, raportointi-, soveltamis- tai tiedottamisvelvollisuuksia,

3) 22, 24, 40, 41, 46 ja 66 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisvelvollisuutta Euroopan kemikaalivirastolle,

4) 31 artiklan velvollisuutta, joka koskee käyttöturvallisuustiedotetta ja siltä edellyttävien tietojen toimittamista vastaanottajalle,

5) 32 artiklan mukaista ainetta tai valmisteita koskevaa tiedottamisvelvoitetta,

6) 33 ja 34 artiklan tiedottamisvelvollisuutta taikka 35 artiklan mukaista työntekijöiden tiedonsaantimahdollisuutta,

7) 36 artiklan mukaista velvollisuutta säilyttää tietoja tai toimittaa niitä toimivaltaiselle viranomaiselle tai Euroopan kemikaalivirastolle,

8) 49 artiklassa tarkoitettujen lisätietojen toimittamisen toimivaltaiselle viranomaiselle,

9) 56 artiklan mukaista markkinoille saattamista tai käyttöä varten koskevaa kieltoa ilman Euroopan kemikaaliviraston kyseiselle aineelle myöntämää nimenomaista lupaa,

10) 65 artiklan mukaisen lupanumeron lisäämisen merkintöihin taikka

11) 67 artiklan mukaista ainetta sellaisenaan, valmisteessa tai esineessä koskevan liitteessä XVII säädetyn rajoituksen noudattamista.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo CLP-asetuksen

1) 4 artiklassa sekä II–IV osastossa tarkoitettuja luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevia velvoitteita,

2) 40 artiklassa tarkoitettujen ainetta koskevien tietojen ilmoittamisen Euroopan kemikaalivirastolle taikka

3) 49 artiklassa tarkoitettua velvollisuutta säilyttää tietoja tai toimittaa niitä toimivaltaiselle viranomaiselle, valvontaviranomaiselle tai Euroopan kemikaalivirastolle.

Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai mää-

räystä voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

62 a §

Maanpuolustusta koskevat poikkeukset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säättää maanpuolustuksen kannalta välttämättömiä poikkeuksia tämän lain ja REACH-asetuksen noudattamisesta sen mukaan, mitä REACH-asetuksen 2 artiklan 3 kohdassa säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tällöin antaa terveyden ja ympäristön suojelemiseksi tarpeellisia säännöksiä kemikaalien aiheuttamien terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

räystä voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

62 a §

Maanpuolustusta koskevat poikkeukset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säättää kansallisista menettelyistä, joilla voidaan tehdä maanpuolustuksen kannalta välttämättömiä poikkeuksia tämän lain, REACH-asetuksen ja CLP-asetuksen noudattamisesta sen mukaan, mitä REACH-asetuksen 2 artiklan 3 kohdassa ja CLP-asetuksen 1 artiklan 4 kohdassa säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tällöin antaa terveyden ja ympäristön suojelemiseksi tarpeellisia säännöksiä kemikaalien aiheuttamien terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos toiminnanharjoittaja CLP-asetuksen 62 artiklan nojalla luokittelee, pakkaa ja merkitsee aineen mainitun asetuksen II, III ja IV osaston säännösten mukaisesti vasta 1 päivästä joulukuuta 2010 ja seoksen vasta 1 päivästä kesäkuuta 2015, sovelletaan luokitukseen, pakkaamiseen ja merkintöjen tekemiseen ennen mainittuja ajankohtia tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Jos toiminnanharjoittaja CLP-asetuksen 61 artiklan nojalla luokittelee, pakkaa ja merkitsee aineen mainitun asetuksen säännösten mukaisesti jo ennen 1 päivää joulukuuta 2010 tai seoksen jo ennen 1 päivää kesäkuuta 2015, aine ja seos on luokiteltava myös tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**rikoslain 44 luvun 1 §:n ja 48 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:n 1 momentti ja 48 luvun 1 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 44 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 629/2007 ja 48 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 748/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

44 luku

44 luku

Terveyttä ja turvallisuutta vaarantavista rikoksista

Terveyttä ja turvallisuutta vaarantavista rikoksista

1 §

1 §

Terveysrikos

Terveysrikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) kasvinsuojeluaineista annetun lain (1259/2006),

1) kasvinsuojeluaineista annetun lain (1259/2006),

2) kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain (75/2004),

2) kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain (75/2004),

3) kemikaalilain (744/1989), kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenetelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006, jäljempänä *REACH-asetuksen*,

3) kemikaalilain (744/1989), kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenetelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006, jäljempänä *REACH-asetus, tai aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1272/2008, jäljempänä*

4) terveydensuojelulain (763/1994) tai
5) elintarvikelain (23/2006)
taikka niiden nojalla annetun säännöksen tai yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti valmistaa, käsittelee, tuo tai tahallaan yrittää tuoda maahan, pitää hallussaan, varastoi, kuljettaa, pitää myynnissä, välittää tai luovuttaa tavaraa tai ainetta, valmistetta tai esinettä siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen hengelle tai terveydelle, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

48 luku

Ympäristöririkoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta, tuotetta tai esinettä taikka käyttää laitetta kemikaalilain, REACH-asetuksen taikka näiden tai ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetun säännöksen vastaisesti taikka otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000, tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 842/2006 tai pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 vastaisesti taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mai-

CLP-asetus,

4) terveydensuojelulain (763/1994) tai
5) elintarvikelain (23/2006)
taikka niiden nojalla annetun säännöksen tai yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti valmistaa, käsittelee, tuo tai tahallaan yrittää tuoda maahan, pitää hallussaan, varastoi, kuljettaa, pitää myynnissä, välittää tai luovuttaa tavaraa tai ainetta, valmistetta tai esinettä siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen hengelle tai terveydelle, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *terveysrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

48 luku

Ympäristöririkoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta, *seosta*, tuotetta tai esinettä taikka käyttää laitetta kemikaalilain, REACH-asetuksen, *CLP-asetuksen* taikka näiden tai ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetun säännöksen vastaisesti taikka otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000, tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 842/2006 tai pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 vastaisesti taikka jätelain (1072/1993)

nitun säännöksen, jätelain nojalla annetun säännöksen, yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa tai

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai jätteiden siirrosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1013/2006 vastaisesti taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta taikka vastoin otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 2037/2000, tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 304/2003 tai pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004 taikka vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1946/2003

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

60 §:n 1 momentissa mainitun säännöksen, jätelain nojalla annetun säännöksen, yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa tai

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai jätteiden siirrosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1013/2006 vastaisesti taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta taikka vastoin otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 2037/2000, tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 304/2003 tai pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004 taikka vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1946/2003

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____ .